

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 60 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Čujte, kaj se godi na Koroškem!

Kakor Madjari uboge Slovence na Ogrskem, tako zatirajo Nemci in ponemčenci starodavni življenjski slovenski narod na Koroškem. Prav nobene pravice nimajo več nesrečna slovenska para v Gorotanu. S sodišča je pregnana slovensčina in vsi napor, da bi jej bila zagotovljena vsaj naravnost pravice, so se razbili ob trdovratnosti nemško-nacionalnega sodiškega osovja. Vsak teden nam prinaša sedaj nove dokaze nemške brezobzirne krutosti.

Koroški deželni šolski nadzorniki so se vedno izgovarjali, da bi radi dali šolam v slovenskem delu dežele slovenske učitelje, a jih nimajo. Zadnja leta se je obrnilo nekoliko na bolje, tako da je letošnje poletje zapustilo celovško učiteljsko šest Slovencev, dva koroška Slovence, ki jih niso bili sprejeli na celovško učiteljsko, pa sta dovršila učiteljsko v Mariboru. A kaj je storil nemško-nacionalni deželni šolski svet? Več mesecev sploh ni hotel dati služb slovenskim kandidatom, temveč je najprej izpopolnil učiteljska mesta v slovenskem delu dežele z Nemci in s strastnimi nemškutarji, sedaj pa je vse slovenske kandidate nastavljal v popolnoma nemških krajih, in sicer so nameščeni: Andr. Gabruč v Staliu; Adolf Sokol v St. Urhu pri Godingu, Bl. Lakata v Zweinitzu (je bil že nastavljen na Ziljski Bistrici), Luka Viternik v Zeltschu in Fr. Vedenik v Rublandu. Enega še čaka enaka usoda. Hkratu je premestil vzorno učiteljico Maro Mikuluševico iz Mohliče v St. Sebastian. Mariborska abiturijenta pa sploh moče nastaviti v rodni deželi. V popolnoma slovenske kraje so imenovani trdi Nemci, kakor Herman Pacher v Globasnico, Pavla

Bayer za Kotmaro ves, Pavla Huber za Medgorje, Št. Kasch za Mohliče, Ana Urch za Djekše, pl. Vorbeck in L. Kriesmann za St. Jakob, Jos. Spindler za Podlublje. Pričakujemo ob novega šolskega društva na Koroškem, da naroči svojemu poslancu Grafenauerju, naj takoj s pomočjo močnega kluba, kateremu je član na Dunaju, zaropote tako, da se popravi Slovincem prizadeta kričeca krivica. S pomočjo statistike naj izposluje pri osrednji vladi, da ukaže deželni šolski oblasti v Celovcu, da mora vsako leto sprejeti za slovenski del dežele potrebno število Slovencev v pripravnico ter absolvirane tudi nastaviti na slovenske in utrkivistične šole.

Na celovškem kolodvoru je zahteval ugleden slovenski župan Miklavč vojni listek po slovensko, zato so ga surove psovali in naposled peljali vkleknjenega skozi vse mesto na občinski urad. Kar se je godilo temu veljaku, ponavljalo se je pozneje še v dveh slučajih.

Na Brnci poleg Beljaka so si zgradili Slovenci z velikim trudom svoj tamburški dom. Ko so bili izvedeli nemškutarji, da se namerja zidati dom, poizkušali so na vse načine, da bi ga onemogočili. Njihova pritožba na deželno oblastvo je bila odbita. Društveni dom je postavljen in na 14. dan m. m. je bila napovedana otvoritev, združena z blagoslovljenjem in z veselico. Po Beljaku in Celovcu se je razvnela nasprotna agitacija. Z lepaki na mestnih vogalih so pozivali nemški sovragi svoje, da naj preprečijo otvoritev. Res se je zbralo kakih 200 hajlovcev tisto popoldne na Brnci; kakor obsedeni so besneli krog novega doma, napadali so in sramotili domačine Slovence — tujih slovenskih gostov itak ni bilo — in strgali slovensko zastavo

s strehe. Ko bi ne bilo starih orožniških bajonetov in vladnega komisarja, ki so jako rahlo krotili napadalce, bi bil brnški dom v ruševinah. Pomniti treba, da je Brnca popolnoma slovenska vas. Kakor tamburškemu domu na Brnci, tako se godi tudi Narodnem domu v Grebinju; zatvorjen je. Čujte, na slovenskih tleh ni več Slovencev svoj gospod in si ne sme zgraditi doma, namenjenega prosveti.

Kri nam zastaja v žilah, ko se spominjamo slovenskega župana, vkljenjenega v železje, zato, ker je v središču Koroške — v dvojezičnem Celovcu zahteval vojni listek v svojem jeziku. Jdor se drzne črhiti besedo v tistem plemenitem jeziku, v katerem so nekaj umetali koroške vojvode, mora v zapor! Bol nam stiska srce, ko spremljamo v mislih mladega slovenskega učitelja, hotečega se posvetiti prosveti svojega bednega naroda; toda on ne sme med brate; dekret nemško-nacionalnega deželnega šolskega sveta mu veli, da mora oditi v zakotje, kjer se oglašajo zloglasna koroška nemščina. Srd nam plameni iz oči ob spominu na zverski napad, ki ga je doživel brnški slovenski dom na svoj otvoritveni dan, na onemnečenje slovenske trobojnice o tej priliki in na zatvoritev grebinjskega doma. Kako dolgo se bo polnila še mera krivic, teptajočih slovenski Gorotan?

Slov. Branik.

Krinko dol! — Proč ž njima!

Cesar ni nihče pričakoval od klerikalcev, to so na prav satanski način vprizorili poštenjaki — klerikalci! Umazani škofjvi aferi so pritisnili pečat političnega značaja! Ako bi bil to storil tisti, ki je škofovemu rdečemu strupu proti postavil zelen

PODLISTEK.

Miklavčev večer na Storišču 1. 1899.

Letos bom doživel 37 Miklavčevih večerov. Razen prvih štirih se kolikor toliko vsakega še spominjam, ampak pred tem ena večerom na Storišču 1. 1899 izginijo vsi drugi kakor mali pritlikovci v megleni daljavi. Radovedni ste, kaj vraga me je neslo ravno na tak večer na Storišču in gotovo Vas seveda tudi miče izvedeti, ali na ta večer Miklavč tudi po Storišču hodi in kaj mi je prinesel. Ne bom vas mučil z dolgo predgovino, ne bom vas vodil po dolgih ovinkih mojega vojaškega dopusta: Ljubljana — Sv. Jošt — Selska dolina — Sorica — Podbrdo — Črna prst (25. novembra); nazaj: Zalilog, Blegaš (1. decembra); zopet sv. Jošt — Kranj (4. decembra). Ampak začnem že blizu pri koncu svojega potovanja in tu se ustavimo na večer 4. decembra v Predvoru.

Moj vodnik Janez, tam nekje blizu sv. Mohorja doma, mi je šele spotoma v Kranj prav na tihem zaupal, da na potih po Storišču ni posebno »doma«. »Pač sem svojčas tam okrog Kalida ogledal, pa temu je že dolgo, je dejal. Zato bi bilo dobro, če si vzamem v Predvoru kakega domačina, ki vsa pota gorindol bolje pozna. Temu sem moral končno tudi jaz pritrditi, ali neka slutnja mi je velela, naj za vse slučaje vzamem tudi svojega zvestega spremljevalca tja gor na Storišču seboj. Da me ta slutnja ni varala, to boste kmalu izvedeli. Prišla sva, kakor rečeno,

na večer 4. decembra v Predvoru ter se ustavila v gostilni g. Majdiča. Komaj so doznali, kako pa kaj nameravamo, sva, sicer mirno podgorsko vasico, spravila vsaj do polovice pokoncu. Da ne pozabim povedati, tisto jesen je bilo izredno krasno vreme, brez snega. Zato sem sklenil, da svoj dopust uporabim v korist Slovenskega planinskega društva ter rešim že davno dano besedo kranjski podružnici: zaznamovati pota v njenem okolišju. In kakor ste zgoraj videli, sem ta delokrog precej na daleč raztegnil. Storišču sem si izbral kot zadnji cilj. Ker je bil Janez po vseh doslej zaznamovanih krajih znan, je šlo najino delo tudi povsod gladko izpod rok. Ali tu v Predvoru sva doživela prve ovire. Nikogar namreč ni posebno mikalo v tako poznem času izprehajati se po Storiškem pogorju. Po dolgem iskanju in izpraševanju sva vendar dobila zaželjenega vodnika, starega lovca. Če ga tudi že zdavno pokriva hladna zemlja, ne bom izdal njegovega imena.

Drugo jutro se odpravimo na pot, preskrbljeni z brešnjem za dva dni. Vzeli smo pot čez Zaplato, kjer sem prvič videl večji trop divjih koz bežati po bliskovo tik pred menoj proti razoranim čerem. Vrh Zaplate smo prišli ravno opoldne. Pcsedli smo in južinali in kosili obenem. Krasen dan, kakor sredi septembra. Ampak proti 2. uri popoldne, ko smo se bližali ob robek Dolgi njivi, oziroma Malemu Grintovcu, je naenkrat nastal strašanski piž, toliko da nas ni odneslo raz rob. (Takrat je bil baje tudi na Dunaju velik vihar.) No, ko smo se bližali sedlu pri Malemu Grintovcu, nismo čutili več

vetra, pač pa opazili, da se polagoma bliža mrak — in mi smo bili po zatrdilu lovca še blizu »dobro« uro oddaljeni od nameravanega prenočišča na Kalidu. Že v Predvoru so me opozorili, da najin vodnik rad pogleda »v glaš«, posebej, če je v njem kaj dobrega žganja. Zato sem mu strogo zabijal, naj ne vzame ničesar seboj; zaradi večje varnosti pa sem prepustil prtljago s provizijantom izrečno le mojemu Janezu. Lovca-vodnika pa je moral hoditi pred menoj. Prišli pa smo včasih na mesta, kjer sem se z znakovanjem zamudil precej časa in nisem mogel paziti še na vodnika. Pač se mi je semtertja zdelo, da se mož nekam sumljivo »ziblje«, a naposled sem mislil, da to zibanje prihaja od »vetra«. Ko pa pridemo za Mali Grintovec v goščo ruševja in borovja, tedaj se je mož — izdal. Pokazal mi je bil sredi čez goščo ob robu pot, katero naj zaznamujem. Ko pa sem prišel sredi gošče, nisem mogel ne naprej, ne nazaj. Tik pred menoj strmo brezno, okrog mene same vejevje, ki me je držalo kakor klešče. A moj izbrani vodnik se je postavil pod neke čeri, vzela iz žepa steklenico — pol litra, nagnil in izpil zadnji požirek. Pri tem se mi je začel prav »sladko« smejati, a ta njegov smeh se mi je zdel kot zadnji vzdihljaj treznega človeka.

Ne bom Vam razkrival, kako sem prišel do njega. Kratak prepiz, s sekirico v roki se mi bliža, bolj od žganja, kot jeze razborit, divji. Umaknil sem se mu na rob in v svoji razburjenosti niti opazil nisem, da že korak za menoj zija strmo padajoče globoko brezno.

Konec prih.

protistrup, ne bilo bi mu zameriti toliko, gentlemanstvo dr. Tavčarja bi bilo izbrisalo tudi to »napako« iz zelene brošure. In naposled bi bil v tem slučaju le — ne od stranke pooblaščen — izrekel: glejte, to je delo ljudskih »osrečevavcev« — klerikalcev! Toda ta je le ljudstvu odprl oči: evo, to piše sam škof ljubljanski! Zgodilo se je pa: Cesar v svoji osebni poštenosti ni zagrešil nasprotnika, to so zlorabili oščijelni kolovodje klerikalne stranke v svoji — recimo le — politični nepoštenosti. Ti hinavci, ki so se prve dni kot ščurki poskrili ob belam dnevu same sramote, se zdaj drzneje prilekli na dan, oblažili so celo deželo, poizkusili s prisiljenimi »zaupnicami« zadušiti resnico, javen protest vernega ljudstva proti pastirju, ki svoje ovčice uči takih »čednih« reči. Da je bil to le poizkus, to je škofovo glavno glasilo samo priznalo. To priznanje pa se ima tolmačiti dvojstransko. Poizkus je bil, ker so hinavci o udeležbi in moralnem vspehu vseh 58 shodov doživeli samo moralno blamažo; in kot poizkus je ta korak smatrati, kakor da ni bil že prvi in tudi zadnji korak.

Četudi ne ta zadnja kalkulacija, a prvi korak je že dejstvo, s katerim bo morala tudi narodna napredna stranka odselej resno računati!

O aferi sami se je veliko govorilo, mnogo pisalo, a glavnega vprašanja se še ni nihče, vsaj oščijelno ne dotaknil: Kdo je bil tisti zli duh med zamorci, ki je radi spočetka osebne, kvečjemu verski značaj se dotikujoče škofove afere, celo klerikalno stranko oščijelno vpregel v voz, da ga potegneje po nedolžnih hrbtih nasprotnika iz blata, v katerega ga je bil neprevidni škof zapeljal? Kdo drugi je bil ta zli duh črne vojske, kot vrhovni general — kolovodja dr. Šušteršič! In zakaj je to storil? Zato ker je rojstvo škofove brošure prineslo žalosten konec, smrt, grob strankinega vodstva in uničenje upov na ministrski portfelj ravno za dr. Šušteršiča!

Komu ni znano, da ima dr. Šušteršič v svojem zaščitniku škofu dr. Jegliču edini tisti steber, ob katerem sloni vsa njegova slava, ves obstoj v stranki, vsi upi raz strankin stol čim prej poletiti na ministrsko klop? Komu ni znano, da klerikalci, posebno duhovniki na deželi, dolgo časa niso marali za političnega lisjaka, da ga v svojem srcu še zdaj ne marajo, da ga pa trpe zgolj iz dejstva, ker stranka temu političnemu lisjaku doslej vsaj še ni imela — para. Sedaj, ko je stari lisjak svoje mladice, naraščaj in ubežni priraščaj že dovolj priučil ter je izuril v znanju »visoke črne šole«, se je izpremenil položaj, popolnoma izpremenil. Dr. Šušteršič čuti, da so mu mladici zrastle že čez glavo, da že ta in oni komaj čaka, kdaj se izljubi staremu lisjaku iti v prezasluzen — pokoj — seveda po par mesecih zadnjih izdihljajev burnega političnega življenja, na kaki ministrski klopi izdihnenih. To bi bilo plačilo, to pokojnina, katero bi prav nič ne stala stranko in le to si stari lisjak tudi sama najsrečnejše želi.

Da so dr. Šušteršiču kljub osebnemu prepričanju vpili in še vpijejo hosana! da so mu hlinili »zaupnice« celo zadnjič, ko je s svojo sebičnostjo združeno obstrukcijo zavozil ves strankin voz iz trdnega tira v precej omajan in nasproti vsi javnosti precej izpremenjen položaj, da stari lisjak ni danes še neznaten odvetnik, ampak svetovno znan politik, katerega je nevedno, predobro ljudstvo pitalo s kuretnino in mu z žuljevimi rokami odebelilo nekdanj tako suh mošnjček; vse to, če bi ne bilo še kaj drugega po vrhu, je edina zasluga njegovega pokrovitelja — škofa dr. Jegliča. Ta je bil tisti, ki je svoji duhovščini proti njenemu osebnemu prepričanju potisnil trobente v usta, da so celo na prižnicah zamenjali apostolski poklic z onim agitatorjev klerikalne politike. Naše ljudstvo, pa saj veste, kako je. Ono stori, kar mu veli duhovnik, samo da ni »zamere pri gospodih«! Duhovniki so škofove trobente porazdelili med ljudstvo in »ljudsko trobentanje« za dr. Šušteršiča se je pričelo in se je — držalo.

Vse to dr. Šušteršič dobro ve in čuti. Le on je pri celi škofovi brošuri najbolj na jasnem, da njegov pokrovitelj dr. Jeglič s svojo »neprevidnostjo« ni le omajal svoj lasten položaj, ampak, kar starega lisjaka najbolj skrbi, omajal je škof tudi njemu tisti steber, ob katerem pravzaprav sloni ves in cel dr. Šušteršič.

On dobro ve: padel škof — padem jaz! On dobro ve, če pride na Jegličovo mesto n. pr. proš dr. Elbert, bi ta prinesel konec dr. Šušteršičevi slavi, celi stranki pa precej izpremenjen političen položaj.

Zato pa: Krinko dol! Hinavci!

Ti pa, narodno-napredna stranka, ravno sedaj ni čas, javno pridigati moralo o škofovi aferi, ampak še je čas, vzami orožje, ki ti ga sovražnik sam ponuja v roke, in s tem orožjem v roki pridiguj po celi deželi: Proč ž njima!

Poučni listek.

Rimske izkopine v Ljubljani.

Po naročilu nemškega viteškega reda je začel dr. Valter Šmid po gotovem načrtu izkopavati na »Nemški zemlji« v Ljubljani ostaline mesta Emone, ki je bilo razdejano v v. harjih ljudskega preseljevanja; najbrže je mesto pokončal siloviti hunski kralj Atila. Izkopavati so pričeli pred dvema mesecema in dosegli so jako povoljnih vspehov.

Na desno od majhnih, 2-25 m širokih vrat stoji v oklepem zidu masiven stolp, ki meri 5-58 v četverogelniku, narejen iz skrbno obsekanih kamnov; zid sestaja iz vmeta in kamenja. Na drugi strani vrat ne stoji noben stolp; služil je torej omenjeni stolp najbrže za strelne priprave. Leva stran je imela za varstvo s prsobranom obdano nizko ozidje. Zidovje kakor tudi stolp so razen tega utrjeni z ježo iz ilovice. Izhod se nahaja v prvi tretjini zidne dolžine na južni fronti, v drugi tretjini stoje vrata, utrjene od dveh stolpov.

Pri prej omenjenem izhodu se končuje kanal (jarek), ki sprejema vase v svojem teku omrežje manjših kanalov.

Tik pred vrati so odkrili ostanke neke hiše, katere lastnik je bil najbrže ranocelnik, kakor se da soditi po ondokaj najdenih, mnogoštevilnih zdravniških instrumentih, sandalih, pincetah, šivankah, žličicah za zdravlila in majhnih lijakih. Na ranocelnikovo stanovanje je mejila hiša Primitiviana. V njej so našli altar, ki ga je posvetil boginji Nemezi. Ta hiša, dolga 44-77 m, kaže razvit floris in ima med drugimi prostori kurišče, narejeno iz sirovožganih ilovnatih plošč, ki slone na stebričkih iz peščenca. V prostoru, kjer se je kurilo, so ležali mnogi ostanke pepela.

Na mnogobrojnih, prostorno jako oddaljenih točkah »Nemške zemlje« sta se dali ob priliki kopanja temeljev za novo državno obrtno šolo dognati dve stavbeni dobi v Emoni, ki kažeta znaten razloček v dekoraciji. Starejši dekoracijski slog je bil bistveno preprostejši in strog; nad podzidkom so bile stene ometane s sadreno malto in oddeljene v ploskve, v raznih barvah gladko pobarvane in med sabo omejene z barvastimi, ozkimi progami. V tričetrtinski višini stene se je začel barvasto premenljiv, z arabeskami, cveticami in viticami poživljen okrajek; ta je prehajal v strop, narejen iz bele, sadrene malte. Poznejša dekoracija deluje nemirneje in se more primerjati s šablonsko dekoracijo sten izza polpreteklih časov. Podzidka ni, barvano steno loči od stropa ozka, trakasta proga, steno dele ozke, navpične proge v neenaka polja; dno stene, topo belo ali sivo pobarvano, je oškropljeno z zelenimi, žoltimi, rdečimi, črešnjevo barvastimi, črnimi, vijoličastimi in sivimi pegami.

Dragocene so mnogoštevilne posamezne najdbe, med temi pred vsem predmeti z živalsko ornamentiko: držaj za vrata iz masivne bronce z levovo glavo, roč vaze z labudovo glavo, neskljenjen prstan iz bronce s kačjima glavama, ki si gledata nasproti in kipec merjasca iz bronce. Značilno podoba imajo spone za obleko, zlasti zapona na kolenu in dva nakitna krožčka iz bronce z vloženi železnimi in srebrnimi vrstami trikotnikov. Novcev so našli več nego dvesto; najstarejši je oni od Avgusta iz leta 10. pred Kristom, najnovejši doslej od Teodozija Velikega (378-395); našli so se tudi redki eksemplari od Trajana, Avreliana, Anija Flaviana, Magnenzija in Veltrianija. O imovitosti Emone pa priča lep mozaik, ki je pokrival tla 6 metrov dolgega kvadratičnega prostora. Rob tvori črna in nato bela proga. Sredino, bel kvadrat, obdaja obrob z živahnimi, geometričnimi liki, skozi trikotne in četrkotne se vije meander, osmerokotno polje kaže v voglu podobo bika.

Kakor je sklenil nemški viteški red, se bodo izkopavanja nadaljevala. Tako se utegnejo spraviti na dan še dragoceni prispevki za kulturno sliko Emone, najbolj severozahodnega mesta tedanje Italije.

Gospodarski del.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki izkazuje za dan 30. novembra t. l. sledečo bilanco: Aktivna. Blagajna 17.669 K 18 v, posojila 962.426 K 2 v, upravni stroški 4556 K 57 v, inventar 1597 K 90 v, naloženi denar 478.125 K 97 v, prehodni zneski 4396 K 41 v, vrednostne listine 15.875 K, obresti hranilnih vlog 2763 K 70 v, obr.

Jurežev študent.

Ivan S. Olševski.

Dalje.

«Ker nisem bil pri njegovem rojstvu,» izpregovori učitelj, «bom pa pri krstu. Jaka, en sodček!»

«Pa kruha in svinjine,» ukaže Lovre.

Pogovor se je veselo razpredel, družba se je smejala, jedla in pila ter zbijala burke.

Jureževga pa se je mahoma polastila neka žanost. Naslonil se je na stol in se nekam zamislil.

«Kaj pa je Tebi, da se tako žalostno držiš!» ga prebudi iz zamišljenosti hreščeci glas Figovca.

«Vesel bodi, ko si mlad, zdrav in učen! Svet Ti je odprt!» se oglasi Žvrgon. «Ko sem bil jaz mlad...»

«Ej, saj vemo!» pretrga Drenovec.

«Dvajset let si bil star, si pa zvečer še od hleva pa do poda nisi upal iti sam!»

«Kaj! Sedemnajst let sem bil star, pa sem je staknil tukaj gori vidiš!»

In pokazal je veliko hrapavo zaseko na glavi.

«In veš, kdaj sem jo dobil? Zjutraj ob treh! Tako dolgo so me čakali, te grdebe. Če pa si razveden kje, pa vprašaj Peharčkovo Polonico, ki...»

«Tudi vemo!» ga je dražil nadalje Drenovec, «Lezel si po lestvi navzdol, toda lezel nisi od Polonice, ampak iz sviselj, iz katarih Te je pregnalo grmenje in bliskanje. Velikega hlapca si iskal! Pri tem si se pa pobil! To je bila tista Polonica!»

«No, boš pa Ti bolj vedel!» se je razjezil Jaka Žvrgon in hotel oditi.

Oporekajoče goste je rad kaznoval s svoje ne-navzočnostjo.

«Ej, počakaj no, Jaka,» se oglase močje, «saj vidiš, da Te Drenovec nalašč draži! Saj vemo, da Te je Polonica tako rada imela, da je samo radi Tebe ostala devica!»

«Devic pa Jaka ni rad puščal!» je prisloni Figovec in vsa družba praskne v razposajen smeh.

V očigled takim poklonom se je Jakova jezica ohladila in prižgal si je ponosno vržinko.

«Povej no, kako si se zaljubil v Balantovo Micko!» ga nagovori Drenovec.

«Saj se nisem!» — «Oho!»

«Vas tako ne bo zanimala!»

«Bo, nas bo!»

«Torej, te je bilo tako. (In Jaka nekoliko pokasljaja in se pogladi po levem stegnu.) Bil sem star šestnajst let in sem imel rad pravzaprav Kačnikovo Meto. Tam v dobravi sva pasla skupaj krave in se nekega dne dogovorila, kako se bova vzela, kako bodeva kuhala in se rada imela in...»

«Saj ta ne spada sem! O Balantovi Micki nam povej!» ga ustavi Drenovec.

«I šment, počakaj no! Pa je to s tem v zvezi! Pri takih majhnih razgovorih pa naju je nekoč prisluškovala Balantova Micka...»

«Petdesetletna vaša gostija!» doda hitro Drenovec.

«Saj ni res! Še štirideset let morebiti ni bila takrat stara! Midva z Metko sva ravno plavala v mislih po najslajšem zakonskem paradizu, ko ti ta šment stopi izza grmovja in reče, da bo doma vse povedala, kakšne stvari da se otroci na pasi zgovarjamo. Seveda sem bil primeran iti za njo v

bajto in sem jo prosil, naj molči; obljubila mi je vse ter me povabila nadvse prijazno, naj se k peči k nji doll vsedem. Seveda sem to storil — lešerba je slabo brlela — ko kar naenkrat začutim — i Jaka pokaže, kako se objame in poljubi —; hotel sem se jo otresti, toda to ni bilo mogoče tako hitro, pa bi bilo tudi že prepozno, ker med vrati se je pokazal oče...»

«Z bičem v roki!»

«I ker se je ravno s konji mimo peljal!»

«No in kaj je bilo potem?»

«Nič! Domov sem šel!»

«Tekel, ne pa šel, ker si ušel skozi okno!» popravi Drenovec.

«Pa Ti pripoveduj, če Ti bolje veš!»

«No in si jo potem še kaj obiskal?»

«Seveda sem jo šel pri priložnosti poprašat, kaj ji je oče povedal...»

«Ampak oče ji je moral jako velike napovedati, ker si jo hodil popraševati par let...»

Zopet je družba prasknila v razposajen smeh, Jaka Žvrgon pa se je zopet jezil.

V tem trenutku se odpro vrata, a notri vstopijo Berton, Prodan iz sosednje vasi in — stari Jurež.

Družba je klicala novedele goste pit in med se. Primaknili so še eno mizo in tudi ti so dobili prostora.

«Danes sem pa prišel v Vašo družbo kot Pilatus v vero!» izpregovori Prodan.

«Zakaj pa bi Ti ne prišel tako kot drugi,» ga zavrne Lovre, «saj smo vsi enaki!» Dalje prih,

tekočega računa 63 K 98 v, obr. vrednostnih listin 166 K 67 v, davki in pristojbine 613 K 81 v. — Pasiva. Hraivilne vloge 1.397.884 K 52 v, deleži 6306 K, vstopnine 70 K, tekoči račun 27.954 K 94 v, davki in pristojbine 710 K 22 v, obresti posojil 35.605 K 74 v, obr. deležev 353 K 83 v, zamudne obresti 605 K 80 v, obr. naloženega denarja 2 K, splošni rezervni sklad 18.762 K 16 v, posebni rez. sklad za kurzne izgube 50 K. — Upravno premoženje znaša 1.488.255 K 21 v.

V škofjeloški mestni klavniol se je meseca novembra t. l. zaklalo: 91 glav goveje živine, 140 telet, 78 prašičev, 33 ovac, 1 koza in 5 kozličev. Vpeljalo se je pa 72 zaklanih prašičev in 12 telet.

Novi tarif stopi v veljavo s 1. januarjem skoraj na vseh avstroogrskih železnicah. To zvišanje pa bo pri posameznih železniskih upravah različno. Nas zanimajo najbolj bodoči tarifi na c. kr. državni železnici oziroma razlika, ki nastane med starimi in novimi tarifami. Predvsem je povdarjati, da je pri starem tarifu služila pri izračunavanju kot podlaga mirijametraka cena od 10 do 10 km, v sled česar se je morala plačati za 11 km dolgo vožnjo ista pristojbina kot za 20 km dolgo, za 91 km ista kot za 100 km. Pri novem tarifu so se tozadevne želje občinstva v toliko upoštevale, da se je izračunala vozninska pristojbina od 6 do 209 km za vsak kilometer posebej. Gotovo je, da je zvišanje tarifov za trgovino in industrijo velike važnosti, in posledica tega zvišanja, ki se stopnjuje do 50%, se bodo videle šele tekom časa. Ker je bil vsakdo mnenja, da dobimo novi tarif že s 1. oktobrom, so imele železnice v mesecih junij, julij in avgust s prevažanjem silno mnogo opraviti, kajti vse je hotelo kolikor mogoče najbolj izkoristiti sedanje nizke tarife. V zadnjem trenutku pa se je izvedelo, da stopi novi tarif v veljavo šele s 1. januarjem 1910, in sedaj je seveda vsakemu na tem, da porabi ta kratek čas, ko še velja stari vozninski stavek. V sled tega je nastalo že sedaj po vseh železnicah silno pomanjkanje vagonov, ki pa poslane proti koncu leta še večje. Postajna pristojbina iz leta 1907 premeha s 1. januarjem in bo v prihodnje vračunana že v zvišani manipulacijski pristojbini.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu novembru 1909 je 278 strank vložilo 65.135 K 58 vin. 286 strank je dvignilo 100.626 K 82 vin. 7 strankam se je izplačalo posojil 15.300 K — vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitalizovanih vlož. obr. 4.461.676 K 66 vin. Stanje hipoteknih posojil 2.961.955 K 43 vin. Stanje običajnih posojil 485.385 K 23 vin. Denarni promet 266.220 K 58 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu novembru 1909 je 191 strank vložilo 69.971 K 85 vin. 185 strank vzdignilo 65.257 K 42 vin. 12 strankam se je izplačalo posojil 32.460 K. Denarni promet 377.240 K 58 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu novembru 1909 je 158 strank vložilo 48.379 K 62 vin. 138 strank vzdignilo 32.353 K 05 vin. 10 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 59.400 K. Stanje hranilnih vlog 1.867.502 K 28 v. Stanje hipoteknih posojil 1.341.058 K 36 vin. Denarni promet 208.276 K — vin.

Tedenski sejem v Kranju dne 29. novembra 1909. Prignalo se je — kostrun, 175 glav domače goveje živine, 40 glav bosanske goveje živine, 33 glav goveje živine hrvaške, 10 domačih telet, — hrvaških telet, 18 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 2 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13-50, proso K 7-75, rž K 9-50, oves K 8—, ajda K 7-50, repno seme K, fižol ribničan K 12—, mandalon K 11-50, koks 15—, krompir K 2-20 za 50 kg, seme dom. detelje K 50— do 60—.

Dopisi.

Iz Škofje Loke. Narodna čitalnica v Šk. fj. Loka je v nedeljo dne 28. minulega meseca imela svoj 48. redni letni občni zbor. Temu zborovanju je predsedoval g. dež. živinozdravnik Andrej Perko, ki je vse društvenike najpriserneje pozdravil. Tajnikovo poročilo je prevzel podpredsednik, g. sodnik Oskar Dev, ker je na zadnjem občnem zboru izvoljeni tajnik premeščen iz Škofje Loke. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je odbor imel v zadnjem letu 8 sej, da je priredil dobro uspeli Silvestrov večer, 2 plesna venčka, 2 igri, skupno s Sokolom, 1 koncert, in da se je ustanovil salonski orkester. Tudi pevski zbor je večkrat nastopil. Članov ima sedaj čitalnica 55, vendar bo to število narastlo, ker se je tudi danes že prijavilo nekaj novih članov. Blagajnik g. Ignac Plantarič je poročal o denarnem položaju društva. Ker se je v zadnjem letu popolnoma plačal dolg, ki se je napravil za nakup novega klavirja, ni v blagajni mnogo gotovine, a iz mesečnih prispevkov in drugih dohodkov od vesellic, koncertov i. t. d., ki se nameravajo prirediti v prihodnjem društvenem letu je z vso gotovostjo pričakovati, da se društvena blagajna okrepča in da bo Narodna čital-

nica kakor doslej tudi v bodoče častno izvrševala svoje naloge na izobraževalnem polju. Knjižničar g. Avgust Nadilo je obširno poročal o delovanju ljudske knjižnice. Le-ta obstoji že tretje leto. V zadnjem letu je bilo 114 poslovnih dnevov, namreč vsako nedeljo in praznik dopoldne od 9.—11. ure in vsak četrtek popoldne od pol 1.—2. ure. V teh dnevih se je na 288 izkaznicah izposodilo 2641 knjig. Izdalo se je novih izkaznic 161, vseh skupaj 721. Vseh čitateljev je 230, t. j. 114 moških in 116 žensk. Kar se tiče denarnega gibanja pri ljudski knjižnici, je bilo to precej živahno, vendar je morala knjižnica poravnati račune za tiskanje imenika in vezavo knjig tako, da za nakup novih knjig ni preostalo mnogo denarja. Odslej bo v tem oziru vsekakor ugodnejše, ker se bo ves denar, ki se ga bo prejemal, izdajal le za izpolnjenje knjižnice. Izmed dobrotnikov je v prvi vrsti omenjati tukajšnja Okrajna hranilnica in posejilnica, ki je knjižnici naklonila lepo denarno darilo 100 K in ji s tem omogočila, da je tudi v preteklem letu uspešno delovala. Na to se je volil novi odbor. Za predsednika je bil izvoljen dosedanj g. Andrej Perko, ravno tako za podpredsednika g. Oskar Dev in za knjižničarja g. Avg. Nadilo, dočim sta na novo izvoljena za tajnika g. I. Badiura iz za blagajnika g. Anton Kašman. Ker bo v kratkem naše društvo praznovalo 50 letnico svojega obstanka, pričakujemo, da bo odbor v polni meri in vestno izpolnil svoje dolžnosti ter storil vse potrebno, da se naše stara Narodna čitalnica ohrani na svojem dosedanjem častitljivem mestu.

Iz Železnikov. Velečenjeni gospod urednik! Dovolite nekoliko prostora v vašem cenj. listu za odgovor na umazane napade v „Domoljubu“ št. 47. Ker podivjani dopisnik „Domoljuba“ popada naše somišljenike kakor stekel pes, kajti drugega izraza se ne more rabiti za takega lopova, ki na tako kruti način začne javno napadati. Predbacivati človeške napake 10 let nazaj in vrhutega še mlademu človeku, ki je v lahkomišljenosti napravil kak prestop, je res kanibalsko in ker klerikalni dopisnik le izziva ter sika z jezikom kakor strupena kača, naj velja toraj pregovor „zob za zob“. Gnusni so osebni napadi po časopisih, ampak kakršnega orožja se poslužujejo klerikalci, z enakim orožjem jim bomo vračali in ker ste začeli, smo prisiljeni nadaljevati. — Prvi kalin, ki zasluži nekoliko batine, je znani „Šimencev Janez“. Ta katoliški okrutnež, ki se mu zdi njegova žena premalo izobražena in preveč kmečka, dasiravno je veliko prelepa in predobra, meni, da je najpopolnejši in ker se rad posmehuje tistim, ki se jih blati po „Lažljub“, se mora malo namigniti, da bode vedel, da ima liberalni dopisnik tudi še pripravljene predale v „Gorenjcu“ da opere njegovo hinavsko klerikalno vest. Pobožni Janez, pomisli, koliko je že prezebala tvoja žena v poznih nočnih urah, ko si se drvil okoli in delal skrbi vsem domačim. Namesto, da bi bil ženo z veseljem sprejel, ko te je našla kot izgubljenega sina, si jo pa še napodil in ozmerjal, sam pa dalje kral. Da, res lep krščanski mož si ti in lahko je župnik Marčič ponosen na takega pristasa ter plaka veselja, ko se kak pondeljek drvi s polenom v roki okrog hiše krščanski Janez za domačimi, ki ga karajo. Seveda potem ni čudno, ako pride brat iz tujine obiskat na smrt bolno mater ter vidi žalostne prizore, da se takoj odpelje. Zapomni si, Janez, če ne bode v „Domoljubu“ se miru, se bode še nekoliko pogledalo v tvoje življenje za deset let nazaj kakor dela dopisnik „Domoljuba“, in potem bodeš videl, da je resničen pregovor: „Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade“. Župnik Valentin pa bode žalosti plakal nad teboj. — Blizu cerkve se pravi neki hiši pri „Štali“, katera hoče biti jako krščanska. V tej hiši je doma predsednica tukajšnje Marijine družbe, kateri se pač mora priznati, da ima prvenstvo v opravljanju. Ta postarana devica meni, da se ji že mora vse pokoriti in da v Železnikih nihče ne sme imeti ali brati naprednih časopisov. Kdor bere napredne časopise, je pri njej ničvreden in po njenem mnenju iz fare za spoditi. Zlaj na stara leta hoče biti nekaka voditeljica vse politike v našem trgu in zakaj, bo morda kdo mislil! Postala bi rada gospa in ker ni prikupljiva, se manj lepa, je postala nervozna in prikupiti se hoče župniku Marčiču, da bi ji le ta prigovoril kakega Pavčka, da bi jo končao rešil iz deviškega stanu, ki ga je že sita do grla. O prav res, da stara devica ostane tica in da je potem tudi Štalcova Franca. — Tovaršica te Franca je v isti hiši tudi devica, ki slisi na ime Micka. Ta si hoče pridobiti slavo kot igralka in vse to pro-vzroča Pavletu mnogo izkušnjev ter se slisi, da jo baje namerava popihati v samostan, ker drugače se ne more odkrižati vsiljivih starh devic. Eno se mu hodi kazat kot izborna igralka, druga kot izvrstna poljedelka in tako nima miru ta ubogi Pavle. Župnika Marčiča čaka res še veliko skrbi in dela, predno bode vse stare device spravil h kruhu. Sploh je pa gospodu župniku pri nas sreča zelo nemila in zato žalosti plaka v „Bogoljubu“. Načelnika „Orlov“ je pral v „Domoljubu“ št. 42, da je nedolžen in da bode že sodišče dokazalo resnico in res mu je sodišče nakazalo tri mesece resničnega ričeta. Da je le klerikalec, potem ga ima naš župnik rad in naj dela magari tudi kakor kak lopov. Res lepa taktika od duhovnika. Dobro vemo, zakaj prepovedujete brati napredne liste in zlasti še kmečkemu ljudstvu, da bi ne spoznalo vaših hinavskih

načel. Ako obstoji vaše delo na zdravi podlagi, potem se vam ni potreba bati, če vaši pristasi čitajo napredne liste, da bi se vam izneverili. Radovedni smo tudi, ako se bode Renecov Tonček zdel kaj poboljšal, ko občuje veliko z vami in da ne bode zapravil krom pri pekih in druge. Morda se bode Tonček sedaj tudi odvalil slabe navade, da ga ne bode potreba potem očetu pri sodišču zagovarjati in plačevati kronic. Radi bi videli, da bi tudi dopisnik „Domoljubov“ lansko sodnijsko afero o Lizi Sest in Mihu Logarju in drugih, nekoliko razjasnil gospodu župniku, da bode ožje poznal svoje somišljenike. Potem naj dopisnik tudi nekoliko nos vtakne glede morale strastnega klerikalca Mikenga Matveža ali pa v afero Dregel in drugi i. t. d. Kadar bode črni Valentin spoznal svoje pristase nekoliko ožje, bode se opetovano žalosti plakal in tudi še bolj kakor za njega izgubljenimi devicami. Dopisniku „Domoljuba“ pa na veselo svidenje s pikantnostimi.

Z Jesenic. Kakor vse kaže, bi radi jeseniški duhovniki razvneli na Jesenicah političen boj, kakršen je razsajal nedavno. V tem namenu prujejo in napadajo ljudi, ki so v političnem oziru popolnoma mirni in indiferentni. Poleg nadučitelja, Špi-carja, Slavca, Artela in drugih so se sedaj lotili učitelja Pibrova. In kaj je storil Pibrov? V svoji tragediji je pokazal, kako lepe vspehe doseže sloga vseh vzgojevalnih faktorjev. To se mu bojaželjni duhovniki zamerili in našli so končno povod, da se pričeli ostudno gonjo proti temu človeku. Čudno pa se nam vendar zdi, da Pibrov tako molči, kajti, ali je ob takih napadih mogoče ohraniti mirno kri? Sedaj naj pa čaka tudi kdo drugi, da se ga ob priliki prične sramotiti. Gospod Schiffer, Slavec, Puc, Božič i. t. d., kajne, vi ste tudi na Jesenicah? Pa naj le duhovniki obračajo kozolec v politiki, saj ljudstvo spozna, da so v politiki vsi pravi anal-fabeti in želimo jim, da naj s svojo surovostjo in lahkomišelnostjo zabavajo bogove. Kaplana Kogej pa to morebiti prinese boljše faro. No, to ga bodo povsod veselili! Povemo pa odkrito, da ne bomo dolgo več prenašali nasilstva od ljudi, ki so v svoji nevednosti popolnoma pozabili na točke v znanem jim kompromisu.

Novice iz škofjeloškega okraja.

Shoda narodno-napredne stranke v Zabnici in Praprotnem v nedeljo 28. m. m. sta se vršila kar najsijajneje. Na obeh shodih je poročal odposlanec izvrševalnega odbora g. dr. Žerjav iz Ljubljane. V Zabnici je poslušalo govornika lepo število zbranih naprednih mož in mladeničev, ravnotako na Praprotnem, kjer so klerikalni vodje šelske doline Čoč s Česnjice in Tomaž iz Selc s par svojimi somišljeniki hoteli delati malo zgage, pa so morali ostati lepo tiho, ker so jim naši na njihove odgovore povedali, kar jim gre. Gl. Novičar.

Predavanje g. prof. Breznika v petek 26. m. m. v prostorih Narodne čitalnice „o prirodu naših pradedov v našo sedanjo domovino“ je bilo dobro obiskano. Vsem je lepo in zanimivo predavanje ugajalo. Ker se bode predavanja vedno vršila vsaki teden, pričakovati je, da se jih zlasti mladina udeleži v kolikor mogoče obilnem številu. V petek, 3. t. m. ob 8. uri zvečer je predaval g. tržni nadzornik Ribnikar iz Ljubljane „o naših živilih“.

Občinska seja se je vršila v petek, 3. t. m. zvečer. Razpravljalo se je med drugim o proračunu za l. 1910, in so se vršile volitve v odseke.

Radovljške novice.

Običajni vsakoletni „Miklavžev večer“ letos odpade. Sicer ne vemo, kaj je temu vzrok, vendar pripomnimo, da naj mero-dajni faktorji v bodoče zopet ožive to prelepo navado, ki prinaša naši mladini, našim otrokom vendar toliko veselja in upanja. Pustimo otrokom vsaj še nekaj poezije in ne povedimo jih prehitro v pusto vsakdanjost, ki namnudi toliko razočaranj. Lov predtrške občine, ki ga je imel dosedaj v zakupu g. P. Lavrenčič, je dobil v roke g. R. Kunstelj in sicer ga je g. Lavrenčič prostovoljno odstopil g. Kunstelju. — Ker ima sedaj g. Kunstelj tako radovljški kakor tudi predtrški lov v najemu, upamo, da ga bo pravilno izvrševal in izkušal v njem zarediti vsaj medvede, ko bo prišel zajc na boben po novem lovskem zakonu.

„Rdeči Prapor“ piše v svoji 130 št. z dne 30. nov. 1909 sledeče: „Gorenjska železnica ima nekoliko pod Radovljico predor. Napravljen je bil, ko se je železnica gradila, samo zato, ker bi sicer ne imela nobenega! Dejstvo! Sedaj ta predor popravlja že precej dolgo. Vlazi z veliko previdnostjo in še večjo počasnostjo vozijo skozi. Tudi to je dejstvo! Delo v predoru pa pravzaprav že dolgo časa stoji. In zakaj? Ker podjetnik ne more dobiti delavcev, ki bi si upali delati v predoru; kajti pravijo, da je nevarnost v predoru velika, da jih pri delu zaloti smrt, da jih pouduje. Tudi to je dejstvo. Sedaj pa vprašanje na pristojno politično oblast: ali ni naravnost nevarno za človeško življenje, če smejo vlaki damnadam voziti skozi ta predor, ki ga nič treba ni in ki vsak čas lahko zagrebe stotine ljudi? Če se kdo malo širše prestopi na cesti ali če voznik ne prižge o pravem času svetilke pri svojem vozu, ga udarijo takoj paragrafi pruga-

patenta ali pa kazenske postave po glavi. Tukaj pa, ko je nevarnost očitna in velikanska, ne vidi nobena oblast ničesar... Dobro, da so se Mladoturki zadajščili, peljali le do Jesenic po naši Gorenjski; če bi se bili peljali do Ljubljane, bi se jim bilo v radovljiškem predoru lahko pripetilo kaj zelo staroturskega...

Cemu smo posneli te vrstice? Uverjeni smo trdno, da ukrene naše c. kr. okrajno glavarstvo v najkrajšem času vse potrebno, da se vzame radovljiškemu občinstvu bojazen, da ne bo v večnem strahu, da stori ta ali oni mesčan grozno smrt v tem tunelu. Tudi županstvo naj vloži na pristojno mesto svaričen glas, kajti nevarnost postaja vsak dan večja.

Občinska seja bo v ponedeljek 9. t. m. C. kr. pletarna ima vedno več naročil — in sicer iz vseh krajev. Učenci zaslužijo prav lepe denarce vsak teden, kajti plačo dobivajo od kosa in po delu. Ker bo v kratkem nekaj vajencev prostih, opozarjamo starše, da dajo svoje sinove učiti pletarstva. Sprejme se tudi več deklic. — Posebno pa opozarjamo slovensko učiteljstvo, da opozori starše učencev na to pletarno.

Iz selške doline.

Železniški župnik se silno jezi nad «Gorenjcem», ker ga je ta parkrat malo pokrtačil. Zelo ga zhone, če kdo kaj reče čezenj, čez Strajnarja ali čez «čuke». Tega pa noče videti, kaj «Domoljub» piše. Le pomislite, kako hinavsko-nevarno je svoj čas ta list primerjal pogreb g. J. Bonceljina in pogreb nekega žganjarja, kako je pisal o ženskem mesu, kako vtikal nos v družinske razmere, kako sramotil «Sokole» in kako obrtnike, ki si ravnotako pošteno služijo kruh kakor kak Strajnar. Pezdir vidi, bruna pa ne.

Kar zdaj počenjajo klerikalci zaradi skofove brošure, je že preneumno. To je nekako tako, kot če bi kdo kega ubil, drugi bi pa to o njem povedal. Kaj mislite, kateri je več kriv, ali tisti, ki je ubijal, ali ta, ki je povedal, da je oni enega ubil? Po pameti naših klerikalcev je ta kriv, ki je povedal, oni, ki je storil, pa nedolžen kot golob. Ravnotako je tudi z rdečo in zeleno brošuro. Cemu vpijete? Če je v zeleni brošuri kaj nečednega, je kriv skof, ker je zelena le posnetek rdeče, če pa v rdeči ni nič izpodtakljivega, pa tudi v zeleni ni.

Železniški klerikalci so ovadili tamonjega stražmoštra, ker ni hotel nastopiti proti nekemu «Sokolu», ki je v šali po sokolsko korakal mimo Strajnarjeve hiše. Ali mar mislijo, da bomo mimo Strajnarja hodili s klobukom v roki kot mimo cerkve! Tega pa vendar se ne, četudi mož «podnoštre» prodaja. In mi smo prepričani, da ko bi bil stražmošter storil po volji klerikalcev, bi bilo njegovo višje oblastvo precej poslalo v Železnike zdravnika, da ga preišče, če je pri zdravi pameti.

Na Česnjici hočejo zidati cerkev in napraviti svoje faro. Nam se zdi to potrata, ker Česnjici imajo v Selca po lepi cesti pol ure, v Železnike pa še četrte ure ne. Koliko je krajev v naši deželi, kjer hodijo ljudje po uro ali dve do cerkve, pa vendar potrpe! Mislimo pa, da se bo ta gorečnost zelo ohladila, ko bo treba šteti denar za cerkev, kakor se je staremu Markcu z Rudnega, ki je prigovarjal: «Gorec mora biti človek, gorec! Ko ga je pa oni vprašal, koliko bo pa on dal, se je močakar odrezal: «Kolikor bom hotel!»

Tudi samostojno občino hočejo doseči Česnjici. To bo lažje, ker ločitev ne stane denarja, in deželni odbor jim bo gotovo ugodil. Se bo vsaj potem Šimeni izpolnila želja, da postane župan, ker drugače se mu ne bo.

Umor na Begunjščici.

Iz Begunj nam pišejo o umoru Jakoba Rožiča to-le: Tukaj se je zgubil dne 23. septembra t. l. Jakob Rožič, tukajšnji 20letni posestnik. Sel je na Begunjščico po kosilno orodje, ki ga je rabil par tednov prej pri spravljanju sena. Sel je in ni ga bilo več nazaj. Ljudje so sprva mislili, da je kam odpotoval, a ko se le ni vrnil, so ga začeli iskati po Begunjščici in po sosednjih gozdih. Toda najti ni bilo nobenega sledu. Okrajno glavarstvo je nato ukazalo novo rešilno akcijo. Preiskali so še enkrat vse gorovje ob Begunjščici. Tudi ta akcija ni imela vspeha in zdelo se je, da ne bo mogoče dognati, kam je izginil Rožič. A pregovor pravi: Nič ni tako skrito, da bi ne bilo kdaj etito. Tako se je zgodilo tudi v tem slučaju. Oblasti se je namreč javila priča, katere izpoved je postavila skrivnostni slučaj v jasno luč. Ta priča je pravnik Štefan Sink, doma iz Stare Loke. Ta je bil 24. septembra v Vilfanovi koči «Slov. planinskega društva» na Begunjščici. Tu se je našel z Rožičem, ki je imel flobertovo puško. Šla sta kakih šest metrov po Begunjščici po lovu barona Friderika Borna. Tukaj sta nekaj časa stala na skali in uživala krasen razgled, ki se nudi z Begunjščice. Jakob Rožič je zapatil krasno planinko ter splezal po petevju, da jo utrga. V tem trenutku je počila puška kakih 150 korakov nižje. Krogla je frčala mimo glave g. Sinka, ki se je prestrašen zgrudil na tla. Nato je strel počil drugič in Jakob Rožič se je prekucnil po petevju in je padel v globotino kaki 4 metre. Sink je opazil spodaj Bornovega lovca, ki je puško namerni nanj. Tedaj je planil pokoncu

ter bežal preko skalovja po Begunjščici proti Železnici in odtod domov. Ker je menil, da je bil Rožič samo lahko ranjen, je o dogodku molčal in se par dni kasneje napotil na Dunaj, kjer je končal svoje juridične studije. Prisegli na Dunaj, je Sink zvesto prebiral slovenske časopise, ki bi kaj poročali o ustreljenem ali ranjenem Jakobu Rožiču. Ker pa ni bilo o Rožiču nobene vesti v listih, je mislil, da je ta le lahko ranjen, zato ni daje govoril o stvari. Ko pa je sedaj po preteku dveh mesecev čital, da Jakoba Rožiča ni nikjer, je takoj naznanil okrajnemu glavarstvu in Radovljici svoj doživljanj meseca septembra na Begunjščici. To je takoj stvar oddalo okrajnemu sodišču, ki je takoj odredilo strogo preiskavo. Dne 28. m. m. je bil komisionalni ogled na mestu uboja. Baron Borno-vega lovca Eisenpassa (ne kakor pišejo listi Eisenpart), doma nekje na Zgornjem Stajerskem, je sodišče dalo aretirati in ga pripeljati na lice mesta. Lovec je sicer obstal, da je streljal na Rožiča in Sinka, ni pa hotel povedati usodnega kraja, marveč se je trudil komisijo izvabiti daleč s kraja umora na drugo stran. Ker pa je Sink točno označil okolič, kjer je bil Rožič ustreljen, se komisija ni dala speljati na led. Kmalu nato so našli J. Rožiča mrtvega — brez glave. Odrezana je bila z lovskim nožem. V telesu ni imel nobene rane. Zadet je bil v glavo, zato mu je po tem odrezal, da bi se ne moglo dognati, da ga je ustrelil. Ne daleč od trupla so našli klobuk; bil je prestreljen, krvav, še nekoliko mesa na njem. Pogreb se je vršil v ponedeljek ob petih popoldne. Pokojni je bil priden, tih in marljiv fant; služil je poprej več časa za hlapca pri domačem župniku. Nagle smrti mu je umrl oče in letos tudi mati, našli so jo mrtve v hlevu. Pokojnik ima še dve mladoletni sestri. Ravno nekaj mesecev pred smrtjo je prevzel doma gospodarstvo. Dodatno k temu se nam še poroča: Sednjska komisija z dne 29. novembra popoldne je dognala prilično raztelesenje umorjenega Jakoba Rožiča, da mu je bila glava odsekana. Glave dosedaj še niso našli. Truplo je bilo pokrito s snegom in že precej objedeno od črvov. Baron Born menda hoče položiti kavicjo, da mu sodišče izpusti lovca. Pa menda ne bo slo. O baronu Borna poročajo, da je baže ukazal svoječasno svojim lovcem, da morajo vsakega, ki ga zalotijo v njegovem lovišču, brez pardona ustreliti. Lovci Eisenpass se je ravnal po tem povelju. Ko je ustrelil Jakoba Rožiča, je menda o tem javil oskrbniku Ehrenzieherju, ki pa ni smatral za potrebno, da bi to naznanil oblasti. Oskrbnik Ehrenzieher, kakor se neki piše, je bil te dni poklican v Ljubljano. Zaprti Eisenpass odklanja dati vsako pojasnilo, da li je on Rožiču odrezal glavo ali kdo drugi. Skrajno je razburila in razkačila ljudstvo frivolna predrznost, nezaslišana — naravnost živinska ravnodušnost zverinskega Borno-vega lovca morilca. Ko je ponosno stopajoč, gn'n po štirih orožnikih, skozi vas Begunje in nadaljne vasi — vsemogočno pušil iz svoje velike pipe, je zaničljivo metal poglede na ob cesti zbrane slovenske množice ljudi — ter izpusal mogočne kolobarje dima zdaj na levo, zdaj na desno in zopet zdaj kvisku — ne vem ali baš njemu — milostljivemu nebu? — in zaničljivemu nasmehu na njegovih predrznih ustnicah. Tako je dajal duška svojemu zverinsko-zivinskemu sovraštvu do nas Slovencev. Ali res ni v Avstriji nobenega zdravilnega pripomočka za takšni izvržek človeštva do nas Slovanov?

V Kranju, dne 4. decembra 1909.

Politični položaj. Dunaj, 4. decembra. Situacija se je tako izpremenila, da se je že začelo na vseh straneh posvetovanje o rekonstrukciji kabineta. Vsa pogajanja se še vrše posredno. Kakor doslej so posredovalci Poljaki. Popoldne so imeli klubi skoraj vseh strank seje. V «Slovanski Enoti» so se najprej posvetovali posamezni klubi zase, potem se je zbrala parlamentarna komisija, ki je nazadnje izrazila zahtevo, da se imata smatrati portfelja ministrskega predsednika in domobranskega ministra za nevtralna, ostale listnice se imajo pa razdeliti tako, da dobe Slovani toliko ministrskih sedežev, kolikor Nemci. Sočasno se zborovale nemško-nacionalne stranke s krščanskimi socialci, zadnji so se postavili na stališče, da naj bi se takoj izvedla rekonstrukcija, kateri tudi vlada nenasprotuje. V novem kabinetu naj bi ostali od sedanjega: Ministrski predsednik Bienerth in domobranski minister Georgi kot nevtralna, od Nemcev Weißkirchner, od Poljakov Bilinski in Dulemba; vsi ostali, torej Haerdtl (notranje zadeve), Hohenburger (pravosodje) Stürgkh (nauk), Ritt (javna dela), Wrba (železnice) in Schreiner (nemški minister rojak) naj bi pa demisionirali. Namesto njih naj bi prišla dva Nemca: Sylvester za pravosodje in Pergelt kot minister rojak, dva Čeha in sicer eden za javna dela ali za poljedelstvo, eden pa kot minister rojak in eventualno en Jugoslovnan. Popoldne so imeli zastopniki nemških strank z min. predsed. baronom Bienerthom posvetovanje v tej zadevi. Splošno se misli, da je rekonstrukcija res le še vprašanje kratkega časa. Če se posreči sprava, zahteva vodstvo Poljskega kola, da se določi delavni program, po katerem bi se imel rešiti zakon o aneksiji in finančna reforma Bilinskega, ki bi jo pa nekoliko ublažil, tako da bi opustil oblačenje nealkoholičnih pijač.

Slovanska Enota. Dunaj, 3. decembra. Včeraj so bila ves dan pogajanja meščanskih strank. Najprej je imel izvrševalni odbor nemških strank sejo zase, potem je imel skupno sejo s parlamentarnimi komisijami poljskega kola in s krščanskimi socialci. Dasi ravno se ne javlja to oficielno, se je vendar razpravljalo posebno o rekonstrukciji kabineta. Gre namreč ne le zato, da se ustavi slovanska obstrukcija, ampak da postane «Slovanska Enota» vladna stranka. Vlada bi imela dobiti davčno reformo in v delegacijah vojaške zahteve, nasprotno bi pa Slovanska Enota imela dobiti nekoliko ministrskih sedežev. Pogajanje še ni popolnoma zaključeno, ampak se danes nadaljuje.

Nemški državni zbor. Berlin, 30. novembra. Novo zasedanje državnega zbora se je danes otvorilo s prestolnim govorom, ki ga je čital cesar Viljem. Med drugim napoveduje prestolni govor zakonski načrt, s katerim se razširi bolniško zavarovanje in vpelje zavarovanje sirot, zakon o delu na domu, ter zakon o posredovanju dela. Prestolni govor hvali trzovezo in izraža upanje, da se obrani «na korist blaginje narodov in miru».

Zarota proti bolgarskemu Ferdinandu? Sofia, 30. novembra. «Večerna Posta» trdi, da ima avtentično pismo nekega srbskega ministra, iz katerega je razvidno, da se je leta 1906., ko se je poskusilo ustanoviti srbsko-bolgarsko carinsko zvezo, v Belgradu z rusko pomočjo organizirala zarota proti bolgarskemu knezu, o kateri je bilo poučenih več srbskih državnikov. «Večerna Posta» napoveduje, da objavi posameznosti.

Boj z angleško gosposko zbornico. London, 1. decembra. Zbornica lordov je s 350 glasovi proti 75 sprejela Landsdownovo resolucijo proti proračunu, za katerega je glasovala zbornica poslancev. Vsled tega se bo morala razpustiti poslanska zbornica in razpisati nove volitve. Socialni demokratje sklicujejo manifestacijski miting za odpravo gosposke zbornice.

Italijanska kriza. Rim, 3. decembra. Giolittijska vlada je naznanila svojo demisijo.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prih. teden:

5. decembra. — 1757. Pruski kralj Friderik II. premaga v bitki pri Leuthenu Dauna in Karla Lotariškega. — 1791. † Skladatelj Volbenk Amadej Mozart na Dunaju. — 1835. † Pesnik grof Avgust Platen. — 1880. Ustanovni občni zbor «Ust. Mat. Školske».

6. decembra. — 1492. Kolumb dospe na otok Haiti. — 1754. Na Dunaju slovesno proglašene pragmatično sankcijo. — 1787. † France Šega, koljarnar in pečatovec v Monakovem. — 1813. Zader se vda Avstrijem. — 1892. † Elektrotehnik W. pl. Siemens.

7. decembra. — 43. pred Kristom. † Govornik in pisatelj Mark Tulij Cicero. — 899. † Arnulf Koroski. — 1494. V Pozunu sklenejo mir med cesarjem Maksom I. in med Madžari. — 1811. * Anatom Jožef Hyrtl v Eisenstadtu. — 1815. Maršal Ney ustreljen po prekom sodu. — 1828. * Pisatelj Andrej Marušič v St. Andražu pri Gorici. — 1835. Otvoritev prve nemške železnične proge Nürnberg — Fürth. — 1843. * Pisatelj France Kosce v Vodicah. — 1894. † Lesseps, zgraditelj suškega prekopa.

8. decembra. — 65. pred Kristom. * Rimski pesnik Kvint Horacij Flak v Venuziji. — 1815. † Slikar A. pl. Menzel. — 1826. * Pesnik France Cegnar pri Sv. Duhu poleg Skofje Loke. — 1863. Požar cerkve v San Jago (Chile), 2000 ljudi sežganih. — 1864. Papež Pij IX. izda «Syllabus». — 1869. V Vatikanu otvorijo cerkveni zbor. — 1881. Na Dunaju pogori gledališče na Ringu.

9. decembra. — 1437. † Cesar Ziga v Znojmu. — 1806. * John Milton. — 1641. * Miklar Anton van Dyck. — 1717. * Janez Winkelmann. — 1783. * Sloveč kemik pater Gotard Bizjak v Radgoni. — 1835. * Zgodovinar Janez Parapat v Ljubljani. — 1867. † Nikolaj Dreyse. — 1878. * Pisatelj France Steržaj na Rakeku pri Cerknici. — 1889. † Ludovik Anzen-gruber. — 1893. Vaillant vrže bombo v francoski parlament.

10. decembra. — 1520. Lute sežge v Vitenburgu papežovo bulo. — 1818. * Češki politik France Ladislav Rieger. — 1877. Osman paša preda Plevno. — 1901. † Pisatelj France Marešič na Lipoglavu pod Ljubljano. — 1905. † Pesnik Alojzij Pin v Dolenjem Logatcu.

11. decembra. — 1686. † Veliki Condé (Ludovik II., princ burbonski). — 1718. Švedski kralj Karel II. ustreljen v okopih pri Friderikshallu. — 1755. * Prvi slovenski dramatik Anton Linhart v Radovljici. — 1784. * Pesnik Maks Schenkendorf. — 1806. Saksonsko postane kraljestvo. — 1872. Nabožni pisatelj Matija Vodusek v Celju. — 1900. † Pesnik Janez Vesel v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Godovi prihodnjega tedna:

6. Sava, Stojana, Gromida; 6. Nikolaj, Vladovita, Slavič, Borivoj; 7. Ambrozij, Višesava, Veselin; 8. Spoč. M. D., Moj-slav; 9. Valerija, Salvislav, Savica; 10. Loretan, Mira; 11. Damaz, Vladimir, Živka.

Sejmi prih. teden na Gorenjskem:

6. na Bistrici (v Bohinju).

Umetnost in književnost

«Modri Janko». Pod tem naslovom izide v kratkem knjiga za našo mladino, o kateri lahko trdimo, da je bila ziva potreba. Slovenci imamo sicer nekaj lepih knjig za mladino, vendar pa še ne take, ki bi našim ljubljencem posredovala najvažnejše nauke o higijeni in o lepem vedenju. To pa dosega «Modri Janko» igranje s segavimi kiti-cami, veselimi, otroškemu duhu primernimi prizori in krasnimi slikami v četrbarvnem tisku. Stara izkušnja je, da vcepimo mladini potrebne nauke še najlažje s kiticami, ki jim gredo takorekoč same po sebi v posluh in spomin in s podobami, ki jih tako zanimajo, da se ne morejo od njih ločiti. V tem oziru stoji «Modri Janko» na višku veselih poučnih knjig. Osobito lepi slovenski verzi prof. Funtka se bodo našim ljubljencem kaj omilili. Knjiga je izšla po posredovanju avstrijskega po-

znega društva za bolne na pljučih „Viribus Unitis“. Nje avtor je mladi umetnik Mac Jobn Leuthe, ki je sestavil segava kitice in naslikal lepe slike, ki nam z drastično komiko pred očenejo zle posledice različnih razvad. Prva nemška izdaja knjige je že razprodana in je povsod našla prijatelje in podpornike. Tako so jo za vse svoje otroke naročili nadvojvodinja Valerija, kneginja Hohenberg, princezinja Gizela bavarska in drugi. Najbolj pa se je knjiga razširila v delavskih in meščanskih krogih, katerim je v prvi vrsti namenjena. S slovensko izdajo steklo si je „deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem“ obilo zaslug, tembolj ker je omogočila da je cena slovenske izdaje dosti nižja kakor nemške, akoravno izide v prav enaki elegantni in trpežni opremi. „Modrega Jankota“ bo kmalu dobiti po vseh knjigotračnicah po 2 K 40 v izvod. Za Miklavža, božič in druge prilike si ne moremo želeli lepšega in koristnejšega darila.

Desetletnica „obletnice mojega prihoda v ljubljansko škofijo“.

(Dopis.)

I.

„Opazil sem onda, da me s sumljivim očesom pogledujejo ravno najodličnejši katoličani, da se od škofa obračajo tudi dobri duhovniki, čul sem, kako se govorilo: daje v Ljubljani liberalen škof.“ Anton Bonaventura 1899.

Prezvišeni! Mi smo — da govorimo z dr. Krekom, „tisti liberalci, ki smo prišli danes k škofu in mu po svojem znanem hinavstvu damo prijazno besedo“: Dr. Krek, ki je vzrastel, živi in deluje — da zopet govorimo z dr. Krekom — med „lopovi“ in „ostudnimi hinavci“, je na shodu v „Unionu“ z dr. Šusteršičem vred opisal — že veste — tiste rdeče vezane „nespodobnosti“. Mora Vas silno rad imeti. Zakaj kljub mu gotovo znani, dne 8. septembra 1907 od sv. očeta izdani okrožnici „Pascendi“, katera najstrožje obsoja strujo katoliških „modernistov“, Vas je javno pred 4000, seveda dvatisočkrat povečani množini, proglasil za „najmodernejšega moža“ v celi katoliški cerkvi. Če boste imeli kake sitnosti zaradi tega, le potegnite Janeza za ušesa. Pa ko bi bilo samo to! Ali on Vas je tudi glede nas, spravljal v nemalo zadrego. Pomislite! on je kar naravnost trdil: „Naš škof ne pozna liberalcev...“

Vidite, to je že nas tako zbolelo, da „smo prišli danes k škofu in mu po svojem znanem hinavstvu damo prijazno besedo“. Kaj pravite, Prezvišeni, Vi nato! „No, no, predragi v Kristu, ne smete vzeti vsega tako, kot govori moj duhovni sobrat dr. Evangelist Krek,“ nas potolaži Prezvišeni. „Saj je bilo že to, kako bi rekel, malo nerodno, ko je Krek trdil, da je neobhodno potrebno za vsakega izmed nas in tudija škofa, da pozna, med kakšnimi lopovi in živimi deluje.“ „Jaz sem višji duhovni pastir, ki pasem verne ovčice cele svoje škofije, tedaj če bi se Krekova trditev resno smatrala, potem bi bil res jaz v največji zadregi — med kakšnimi lopovi živimo in delujemo.“ Živimo namreč ponajveč, kakor veste med „svojimi“ in pristati svoje in dr. Šusteršičeve stranke. Tem pa vendar ne moremo očitati, da bi bili „lopovi“ in „ostudni hinavci“. Pustimo to rajši! Kar se pa tiče mojega poznanja z Vami liberalci, oh saj veste, kako se še preveč poznamo. Kaj ne! (Ali za svoje osebe smo mu najizrazoviteje pritrdili.) „Prišli ste pa ravno prav. Pogledajte, to-le Vam mora biti znano, kaj ne?“ (Vsi pogledamo na pomoljeni nam list, iz katerega citamo:

Prva obletnica mojega prihoda v ljubljansko škofijo.

„Če bi večkrat kot ne, zahajali v cerkev, bi bili to slisali že pred desetimi leti, kar sem tu o svoji obletnici, posebno o Vas liberalcih napisal. Tako pa Vam vsaj nekateri za Vas in Vaše vprašanje važnejše stvari, kar tukajle preberem. Prosim vzemite prostor in poslušajte:

„Zatrepetal sem v dnu svoje duše, ko sem izvedel, da bom imenovan škofom ljubljanskim. Saj sem iz daljave gledajoč opazil, kako je mila domovina razburjena in v razne silno nasprotno tabore razdeljena. Čital sem, kako se grdi knez in škof ljubljanski, kako se preganjajo delavni duhovniki, kako narašča demokracija — kako si nasprotujejo razne domače stranke. Zdelo se mi je, da je v boju mnogo, mnogo strasti, da so preostri tudi konservativni, (medklici: klerikalni!) Bogu (P) in narodu (P) vdani organi, zdelo se mi je, da so tudi oni — zakrivili strastno, brezobzirno odpornost od druge nasprotno strani...“ (Splošno priklovanje.)

„Ker so mi prezvišeni knez in škof Misia dali prgum in me tolažili, da bom mogel mnogo storiti za Boga, za cerkev in za dom, umiril sem se in udal se popolnoma v reko. Pravidnosti Božje, misleč, tako je ravno prav, da sem bil mnogo let daleč od svoje domovine, ter nisem na nobene stran zavezan ali zapleten pa mi bo lagje stati nad razburjenimi strankami in morda mogoče kaj pripomoči, da se vihar poleže. Sedem za nekoliko tednov v samotno dalmatinskega otoka Lakrom-

skega, da se z molitvijo, premišljevanjem in procevanjem pripravim za vzvišeno, prevažno in pretežno mesto...“ Pripeljal sem se v Ljubljano v petek (medklici: slab začetek) 20. majnika (1898). Pripravil se mi je veličasten sprejem, sijajna je bila intronizacija v nedeljo 22. majnika. V prvem pastirskem listu, v svojih govorih v cerkvi, pri banketu in drugih okolostih sem želel pokazati, kaj mislim in nameravam. Naj bi vsakdo znal, da ljubim svoj narod, ali da nečem zanemarjati Nemcev, živečih v moji škofiji... Zelen sem se tako obnašati, da nobenega ne odbijem od sebe, nobenega ne odbijem od cerkve, ampak tudi nasprotnike pomirim in jim vsaj razloge za morebiti opričeno nasprotovanje odyzamem, ako se mi ne bi posrečilo, popolnoma jih pridobiti. Zato sem se odločil za marsikatero korake in za razna obiskovanja, ki so se mnogim nerazumljiva zdela...

„Opazil sem onda, da me sumljivim očesom pogledujejo ravno najodličnejši katoličani, da se od svojega škofa obračajo tudi dobri duhovniki, čul sem, kako se govorilo: daje v Ljubljani liberalen škof.“ (Medklici: Živeli, naš škof — liberalci!) „Opazil sem vse to in tudi vedel, odkod nespozumljenje, ali vendarle sem hotel ostati na potu odkritosrčne prijaznosti do mež, zbranih pod zastavo svobodomiselnosti...“

„Opazil sem nazadnje tudi, kako takozvani liberalni časopisi meprestano donesajo vesti, s katerimi se grdi sv. cerkev, ali zasramujejo redovniki in redovnice, ali tožijo duhovniki, posebno mlajši; zraven sem pa tudi opazil, kako ravno ti listi posebno v podlistkih pišejo naravnost spodtakljivo, pohujšljivo, pohotno, nesramno, kako priporočajo pesmi in knjige, v katerih se kar naravnost slavi življenje, kakršno obsoja šesta Božja zapoved. (Medklici: No, tedaj ste že takrat liberalci dobro poznali! Povejte to dr. Kreku, sicer ga bo „Slovenec“ ves iz sebe že 99ič na to opozoril.) Ko sem stvari bolje preiskoval, sem dognal, da se ravno okoli teh listov zbirajo možje, ki so si na prapor napisali svobodomiselnost, ter jo v govorih svojih povdarjali. Da se še bolj poučim, sem šel in sem preiskal precej tožba zoper naše duhovnike. Duhovniki ne vedoči, za moje namene, so se tega prestrašili in videl sem iz raznih odgovorov, da so tudi starejši in pametni gospodje začeli nad menoj obupavati. (Dr. Mauringa torej ni bilo zraven?)

„Ne smem pozabiti meseca avgusta in raznih shodov v Ljubljani. Veselo sem pozdravil v Ljubljani...“ „Nisem se bal prestopiti praga „Narodnega doma“!

„Pozdravil sem tudi shod županov in potem shod naših visokošolcev. Toda govori dijakov pri shodu in banketu, kjer se je krščanstvo kar naravnost zametavalo, kjer se je mala peščica krščanskih dijakov zaničevala, potem govori bolj zrelih mož iz krega pod zastavo svobodomiselnosti, ki so dijake proslavljali, v njihovih svobodomiselnih načelih, utrjevali in odobraval njih naklepe, naj bi isto svobodomiselnosti nosili na raznih shodih mod narod: to me je osupnilo, to mi je kot blisk v temi posvetilo in razsvetlilo položaj, prenevaren za krščansko naše ljudstvo, pa sem hitel pred tabernakelj iskat sveta in pomoči za prihodnost. Prvi plod mojega razmišljanja je bil „Poziv častiti duhovščini“ od 30. avgusta 1898 (torej že tri mesece po svojem prihodu v Ljubljano). Sprožil sem misel o „katoliški gimnaziji“...“

Z medklici: dr. Krek, kje ste, da tudi v temoto Vaše pozabljenosti „blisk posveti“ in Vam razsvetli položaj, prenevaren za Vašo trditev: Naš škof še po 11 letih ne pozna liberalcev, smo prekinili in Prezvišenemu obljubili, da prihodnjič slusamo nadaljevanje in konec „Prve obletnice mojega prihoda v ljubljansko škofijo.“ Potem bomo pa mi, katero rekli.

Novičar.

Zaplenjen je bil danes opoldne III. zvezek „Kaj pravi brošura škofa Antona Bonaventura?“ in sicer iz Ljubljane od deželnega predsedništva. Po katerem paragrafu? tega ne stoji v zaplembi. — Danes popoldne je bil zaslišan založnik te brošure, in bi radi od njega izvedeli, kdo je spisal to knjižico. Gospodine Švarc, naznanite najprej paragraf pregreška tiskovnega zakona!

Občinska seja. V ponedeljek, 29. novembra t. l. je zboroval občinski odbor mestne občine kranjske. Po odobritvi zapisnika iz seje z dne 12. novembra t. l. je poročal župan, da je deželna vlada za Kranjsko potrdila z razpisom z dne 11. oktobra t. l. št. 19.242 maksimalno tarifo za izvoške za Kranju. Nato je načelnik finančnega odseka obširno poročal o zadevi odškodnine za ribstvo v Nemiljščici, o predležečem izvidu in mnenja, izvedenca ces. svetnika Ivana Franketa, na kar je občinski odbor na njegov predlog poznal Jakobu Pogačniku iz Loga, bivšemu lastniku teh pravic, v smislu izvedenčevega mnenja kot odškodnino letnih 12 kron. Nadalje je razpravljajal odbor o zakonu o vodovodni nakladi, katerega bo ustanoviti, da se uravnajo dohodki v pokritje stroškov občine za zgradbo vodovoda. Občinski odbor je sklenil, da se oddaja potrebna voda za domačo porabo (za pitje, kuhanje, pranje in snajenje) brez posebnega povračila, za oddajo

vode v druge namene pa bo plačati pristojbine po ceniku, katerega bo na podlagi zakona o vodovodni nakladi sestaviti in katerega mora deželni odbor dogovoriti z deželno vlado odobriti. Nato je sprejel, da se ponudba gospe Marije Mayrjeve glede električne razsvetljave novega savskega mostu, državne in dovozne ceste proti kolodvoru načeloma sprejme, predvsem pa pozove ponudnico, da predloži natančni proračun o stroških cele naprave in vzdrževanje. Končno izvoli članom hranilničnega upravnega odbora gospoda Franca Crobatha in Antona Sinkovca.

Sijajen shod na Praprotnem. Prijazna selška dolina je izmed vseh gorenjskih okrajev še najbolj zavedna. Ošabnemu klerikalizmu so se v domovini dr. Kreka začela tla nevarno majati. V najskrajnejši vasi obširne celjske občine na Praprotnem se je v nedeljo popoldne izvršil sijajen shod narodno-napredne stranke. Vsi gostilniški prostori „na Kazini“ so bili nabito polni kmečkega ljudstva, ko je prišel na shod župnik Rožnik in sabo pripeljal poslanca Demšarja ter nekaj klerikalcev. Posadili so jih v sobico za gospode. Shod je otvoril gospod Dolenc iz Stare Loke imenom „Političnega in gospodarskega društva“, predsednikom pa je bil z vsklikom izvoljen gosp. Hajnrihar. Nato je govoril gosp. dr. Žerjav o programu naše stranke glede kmečkega stanu. Ne gre se nam zato, da kmeta spravimo pod kako novo nadvlado in nočemo postati njega župani, odborniki in poslanci, ampak je na tem, da se kmet oprosti duhovniškega jarma, da se potem začne sam voditi in vladati. Pri tej osamosvojitvi hočemo z vsemi močmi pomagati gospodarsko in na izobraževalnem polju. Govornik obširno pojasnjuje razne izobraževalne naprave, ki se morajo upeljati tudi po kmetih. — Med drugim omenja tudi razmere pri „Kmetijski družbi“, s katero nismo zadovoljni. V odbor morajo priti praktični kmetovalci. — Ker so klerikalci raztresli po vsej dolini, da znane rdeče brošure ni spisal škof, je bil govornik prisiljen, dotakniti se tudi te točke. — Končno je izpregovoril o razmerah v državnem in deželnem zboru. V državnem zboru se sedaj kaže, da so tudi klerikalci izprevideli, da taka moč, kakor je „Slovenska Enota“ več doseže z opozicijo, kakor z obstrukcijo. Vsi smo edini v tem, da treba strmolglaviti nemško Bienertovo vlado. Nastop naše stranke v deželnem odboru je imel ta namen, da na vsak način dopove večini, da ne sme moči zlorabljati za svojo stranko, ampak da ima tudi ona dolžnost, da je pravična in poštena. Govornik med primeri o krivičnosti deželnega odbora navaja, kako se je oddalo delo za vzdrževanje neke ceste v selški dolini raje mnogo dražjemu klerikalcu, kakor mnogo cenejšemu naprednemu ponudniku. (Burno odobravanje!) — Nato se je oglašil poslanec Demšar. V mnogem se strinja z gosp. dr. Žerjavom, pa ne ve, ali ta govori imenom stranke ali imenom „mladih“. Napredna stranka je bila proti kmetu zastran zajca. (Klic: Kaj pa si ti v državnem zboru že storil? Smeš.) Demšar v zadregi pravi, da je napravil zakon o kužnih boleznih (Smeš.) in o vojaških dopustih. On ni odgovoren za deželni odbor. (Razburjeni vzkliki: Cemu te pa imamo? Dva domačina ga spominjata, da je obljubil pred volitvijo, da prevzame dežela neka pota, le če bodo njega volili. Demšar prebledeva in zopet zardeva. „Veliko si obljubil, zdaj pa nič ne storiš.“ Demšar se je hotel cestnemu vprašanju izogniti, ker ni mogel nič navesti v svoje opravičenje. Končno je obljubil, da bo posredoval pri deželnem odboru za boljši grušč. O brošuri izjavi, da ga nič ne briga. (Splošni smeh.) Nato so vstajali drug za drugim zborovalci in oštevali Čočovega Franceljna. — Župnik Rožnik je nato povedal, da je hvalen dr. Žerjav, ker njemu se ni posrečilo še nikoli spraviti skupaj Praporčane. Le iz usmiljenja, da bo več udeležbe, je pri zadnjih občinskih volitvah volil za cerkve in podružnice. (Velikanski smeh.) Brošure so krivi liberalci, ki so v Ljubljani po cestah razdajali rdečo brošuro otrokom. (Dr. Žerjav: To je nesramna laž.) Liberalci so povzročili brošure v drugih jezikih. Kdo je kriv, da je izšla brošura v laškem jeziku? (Unisono ves shod: Škof!) Kdo je kriv, da v češkem? (Odgovor unisono: Škof!) Bil je tak smeh in zabava, da je stari ljudje ne pomnijo. Odgovarjal je med burnim odobravanjem gosp. dr. Žerjav, tako Čočovemu Franceljnu, kakor fajmostru, ki sta se skrila v svojo sobico. Ob splošnem navdušenju je predsednik shod zaključil.

Shod v žabnici. V nedeljo ob pol 11. uri popoldne so se zbrali žabniški možje in mladeniči pri Cegnarju na shod narodno-napredne stranke, ki ga je imenom „Političnega in gospodarskega društva za škofjeloški okraj“ otvoril g. Dolenc iz Stare Loke. Predsedoval je gosp. Logender. Gosp. dr. Žerjav je razpravljajal o perečih gospodarskih vprašanjih. Razgovora so se udeležili mnogi zborovalci in so se končno storili za organizacijo jako važni sklepi.

Desetletnica „obletnice mojega prihoda v ljubljansko škofijo“. Pod tem naslovom priobčujemo poseben članek, ki se nanaša na dr. Krekov govor na shodu v „Unionu“, v katerem je hotel oprati škofa s tem, da je škof v svoji brošuri zagrešil le to, da ne pozna liberalcev. S tem je hotel

reči, da je škof tako naiven in je mislil, da so liberalci za njegove pouke ravnotako »sveti«, kakor klerikalci; sicer če bi škof poznal liberalce, bi on svoje brošure ne izdal v javnost. Odgovor na to dr. Krekovo klebasarijo — mož namreč že zdavnaj ni več resen — je članek začetkom tudi temu primeru obleke. A od onega odstavka dalje, v katerem škof sam izpoveduje, kdaj je že poznal nas liberalce, je smatrati kot popolnoma resničen posnetek iz škofovega pastirkega lista. Na to opozarjamo posebno one čitatelje, katerim se bo morda čudno zdelo, da posnamemo škofovo obsodbo, proti nam naperjeno. Počakajte na to protiobsodbo na koncu tega članka!

Kajigarno pokojnega Karla Floriana v Kranju je prevzela Katoliška bukvarna v Ljubljani, ki je razpostavila v izložbi različne »Angelčke«, »Vrtce« in drugo tako šaro. Prvo delo je bilo, daso iz nje vrgli »Slovenski Narod« in »Edinost«. Odslej se bosta ta dva lista kakor tudi »Gorenjec« prodajala v trgovini g. Antona Adamiča.

Konjako kopito iz kranjskega farovša bije naprej. Pa je bomo presneto krepko odbili. Če je človek podel, tedaj nima več sramu v sebi in divja okrog. Tako tudi »naš prečastiti gospod« dekan Koblar. Mož se je zadnje čase nekoliko rehabilitiral in najbrž hoče doprinesiti zamujeno. Znamo, da Ti Tvoja grešna duša ne da pokoja! Pa ne boš, Tone! Vedi, da vse storjeno še ni pozabljeno. Najbrž tudi nikoli ne bo! Zatorej pamet, pamet!

Škof Bonaventura v Trzinu. V nedeljo je bil škof Anton Bonaventura v Trzinu. Mnogo se je opazalo, da mu niso priredili prav nobenega sprejema. Ljudstvo ga je popolnoma ignoriralo. Nihče ga ni pozdravljalo. Izmed množice ljudstva je pokleknil predenj samo neki čevljar, da je dobil škofov blagoslov. Pravijo, da je bil škof silno pobit, ker se je prepiral, da ga ljudstvo res prav nič ne spoštuje, česar pa prej ni hotel verjeti.

Proti farizejem. Prijatelj »Slovenec« poroča, da so farizeji v Zagrebu izdali »proti farizejem« (torej razdor v »črni stranki«) brošurico, kjer »avtor razjasnjuje plemenito namero škofovo, ki ga je gnalo do tega, da je spisal za ljudstvo v ljudskem slogu (!) delo, ki je velikega moralnega in socialno-zdravstvenega pomena«, in kjer »pisatelj do golega razkrinkuje te ljudi, ki širijo po Hrvaškem prevod zelene umazanosti, ki jo je celo dr. Tavčar obsodil zaradi njene pornografske narave in ki se lažejo, da je ta zelena reč prevod škofove brošure«... Neizrečeno hvaležni smo »Slovencu« za to poročilo! Hvaležni, kjer vidimo tu očiten razdor v »črni stranki«. Kranjski bratci že na shodu v »Unioni« niso bili edini. Eni so škofovo brošuro obsodili kot »nespodobnost«, drugi kot »znanstveno delo«. V Zagrebu so si vsaj toliko edini, da so škofove pouke razglasili za delo »velikega moralnega in socialno-zdravstvenega pomena«. Zato bodo tudi Hrvati do »golega« razkrinkali. Če bodo k temu »razkritju« tudi ljubljanskega škofa povabili, to so pozabili povedati. Da pa bodo »zelene« škofove »socialno-zdravstvene« delo prav do »golega« razkrinkali, to jim pa mi zaupno povemo. Hvaležni smo tudi za priznanje, da »zelena brošura« ni prevod škofovega izvirnika. Ali gospodje naj vzamejo na znanje, da tudi hrvaška rdeča brošura ni prevod zelene »umazanosti« ampak naravnost one rdeče — škofove. Čudno pri vsem pa je, zakaj so črni bratci na Kranjskem pustili prvenstvo onim na Hrvaškem. Dr. Krek n. pr. bi to kot socialist iz izkušnje prav lahko »obdelal«.

»Krieger-Korps in Laibach«... ne, Kriegerkor v Ljubljani. Iz krogov starih veterancev se nam poroča: Pa recite, da mi stari veteranci nismo patriotje — non plus ultra! Poleg padlih žrtev se tudi mi po vsi pravici pristevamo k »septembrskim žrtvam«. Za naše dobro delo usmiljenja so nam razbili že toliko let obstoječe društvo, vzeli zastavo, pobrali nase krvavo prislužene prihranke, našemu dičnemu »Korps-Kammandantu« M. heliču pa namesto željno pričakovanega »križca«, so dali pod nos, kar mu seveda ne gre. Ta novica, toliko ste tudi Vi brihtni, spada že med staro šaro. Nekaj popolnoma novega pa se je rodilo iz nje in to je tisto, za kar Vas nadlegujem. Poslušajte! Našega »Korps-Kammandanta« je tisti nos, ki ga je dobil, tako srbel, da se ga je na vsak način izkušal potolažiti s toliko pričakovanim »križcem«. Gruntal je in gruntal, in zdaj jo je pogruntal: Ustanovil je čisto novo društvo: »Krieger-Korps in Laibach«. Poredneži, brž ko so izvedeli o tem, so dejali: to je čisto naveden »Kriegerkor«. Katere vrste zverina je to, tega res, da ne vem. Vem pa, da so pravila novega društva popolnoma nemška, in poznate po naših veteranskih pravilih. Izključno nemški bo tudi poveljevalni jezik. Patriotizem — le zaradi tistega »križca« gotovo ne — je šel tako daleč, da so po vzorcu starih pravil zopet napravili staro budalost in ponujajo društvo za slučaj razpusta ves društven denar zopet — vladi, namesto podpore potrebnim starim »Kriegerjem«. Pravila so že pri vladi. Mihelič se kot bodoči načelnik strastnoko jezi nad vlado, ker pravil še doslej ni potrdila. Še to Vam moram povedati, da so člani tega društva izključno le slovenski klerikalci in nemški patriotje. A zatorej se bili klerikalci tako navdušeni za obletnico 20. sep. in zatorej se jim vedno po glavi

meša liberalna nemška zveza! V taki »bratski zvezi« Vam torej kličemo: Živela klerikalno-nemška zveza! Živeli Kriecheri! Vas pozdravlja Eks-veteranec.

Kaplan Köchler in župnik dr. Mauring. Izanski župnik — kakor slišimo — se je zopet enkrat prav zares skregal s celibatom, zdaj misli iti za nekaj časa na dopust, potem v stalen pokoj. Kot njegov namestnik se imenuje trnovski kaplan Köchler. Köchler pa bi raje nadomestoval župnika Vrhovnika, pa si je nade na prelepo trnovsko faro samo pokvaril, če je namreč res, da je tudi on zabavljaj proti škofovi brošuri, kar pa mi dvomimo. Pač pa bi prej verjeli, da kadar gre Vrhovnik v pokoj, česar pa mi ne želimo še tako hitro, mu bo sledil naš rojak župnik Finžgar.

Jako po ceni reklamo si je omislil trgovec nemški Drogenig, trdka Miklauc. Ko je namreč slovenski trgovec Miklauc »pri Ciril in Metodu« prišel v konkurs, — in trdka je bilo v listih brez vsakega dvoma jasno označena — je nemški vulgo Miklauc poslal »Slovencu« in »Laibacher Zeitung« pojasnilo, v katerem pravi, da njega ni zamenjati z onim slovenskim Miklavcem. Po vrhu tega pa je našteval, kje se nahajajo vse njegove trgovine. Uradnemu listu bi tako odveč pojasnilo še ne zamerili. Ali da tudi »Slovenec« dela za nemškutarja tako po ceni reklamo, to je sumljivo. Če ni v »Krieger-Korps« ali je morda že član v »Kriecherkor«.

Cvetje klerikalne dostojnosti. Nas tovaris »Slovenec« je zadnjič hvalil našo »nedostojnost«. Zahvaljuje se mu za kompliment, doprinesejo prihodnji dokaz, kje smo se te »nedostojnosti« učili. Res krasno cvetje smo nabrali na drevesu »Slovenca«, kot mojstra dostojnosti. Kaj Vam ne pridigujem venomer: gospodje, še več previdnosti!

Učiteljska vest. Mesto na dopustu se nahajajoče učiteljice Karoline Gamas je imenovana kakor suplenta učiteljska kandidatinja Marija Vilman.

Planince in divje lovce je treba istrebiti — potem bo imela divjačina mir po naših gorah, se je izrazil baron Born proti neki uplivni osebi v Begunjski. In po tej zahtevi se je ravnal morilec Eisenpass, ko je ustrelil nesrečnega Rotiča. Upamo, da bodo rekli Begunjci v najkrajšem času: nemški baroni in nemški lovci z naših planin — potem bomo varni življenja na naših planinah.

Cemu je škofova brošura dobra? Somišljenik z dežele nam piše: Pretečeno nedeljo sem imel priliko slišati dve ženici, vračajoči se od večernic, sledeče se pogovarjati. Prva (omožena, a brez potomcev): Ti, kje bi mogla dobiti škofovo kajžico, veš ono rdečo, rada bi jo imela 10 kron. — Druga: Beži, beži, kaj boš... ta svinjarije. Moj mož mi je pravil, da so v teh knjigah še hujše stvari, kakor so jih slišali pri vojakihi. — Prva: Ne, ne! To je druga. Veš, moj mož bi tako rad imel otroke, a mogoče bi jih dobila, ko bi se po tistih bukvah ravnala. — O, jej! —

Glas iz občinstva. Na novem savskem mostu vlada pravcata egipčanska tema, ki je hila že večim nezgodam vzrok. Na dnevnem redu je, da zadenejo vozovi drug ob drugega in le čudo je, da se ne pripete večje nesreče, ki bi morda celo zahtevale človeške žrtve. Na savskem mostu vlada tema kot v kozjem rogu, niti korak pred sebe ne moreš videti. Blagovoli naj se že vendar enkrat ukreni, da čim prej dobimo nad vse potrebno razsvetljavo na novem savskem mostu. Cemu se plačuje davke! Menimo, da smemo razsvetljavo z vsi opravičenostjo zahtevati. Na delo tedaj! Clara pacta, boni amici. Očividec.

Nova magistratna palača in mestna tržnica. Iz Ljubljane se nam poroča: Nov rotovž se bo moral zidati, to je gotovo. Vpraša se le kje? Župan Hribar hoče, da bo spet njegova obveljala: sedanjí rotovž podreti (ostalo bi staro zgodovinsko poslopje) še eno sosednjo hišo zraven prikupiti in novo stavbo na razvalinah dosedanjega poslopja proti gradu postaviti. Splošna sodba in zahteva pa je: nova magistratna palača — na vse štiri strani odprta — naj se zgradi na mestu nekdanje gimnazije tik Mahrove hiše pred Vodnikovim spomenikom. Stavba naj se ozira tudi vsaj na en del projektirane mestne tržnice. Če me, naj se mestna tržnica vsa posebej postavi ali tako, da se podere sedanje semenišče, katerega bi gospodje prav radi in po ceni prodali, ali pa naj se vsaj en del Ljubljance preoboka in sicer, če se ne motimo po svoječasnem načrtu svetnika Šubica. O razlogih za in proti poročamo prihodnjič.

Pe prepiru z ženo smrt. Franc Jenko, po domače Sink, star 36 let, kajzar v Vestru pri Skofji Loki, se je večkrat sporekel s svojo ženo. Imel je v takih slučajih navado, da je šel na to v krmo iakat »tolazbe«. Tako se je zgodilo tudi dne 9. m. m., kar je pa imelo za Jenka zle posledice, kajti ob peti uri popoldne našli so ga ljudje mrtvega pred njegovo hišo. Zadel ga je mrtvoud.

Italijanski napis »albergo« na Jesenicah namerava baje čez zimo pokriti na svoji hiši gostilničar, ki je tudi občinski odbornik. Namerava ga pokriti zato, ker so že skoro vsi polentarji odšli v kraljestvo.

Pravičnost nemško-slovenske šole v Trzinu čutijo najbolj otroci. Neki učenec ni znal nemške pesmi. Na nemško vprašanje učitelja Mikliča odgovori učenec slovenski. Učitelj ponovi vprašanja — zopet slovenski odgovor. To je bilo pa učitelju že preveč, da je skočil sato čez mejo s svojima

Slovence zaničujočim odgovorom: Pojdi čez Ljubelj, pa že ne boš slišal nobene slovenske besede več. — Ko valed tega razburjen dečko vrže učitelju v obraz, da on slovenske dečke izprašuje nemške pesmi, nemskih otrok pa slovenskih ne, tedaj pa se je začela izpraševati tudi slovenska pesem. In čujte — znal jo je samo en nemški otrok. Veste kaj, gospod učitelj, če se ne predru-gačite, napravite prošnjo za kako učiteljsko mesto na zgornjem Koroškem, da nemški Mihelni tja ne bodo nastavljali slovenskih moči. V Trzinu pa opravimo tudi že brez vas.

Gospod senator. Radi pomanjkanja prostora prinašamo oceno te, vsekozi izbornu uspele igre prihodnjič.

Vreme se je zadnje dni izpremenilo. Po lepih suhih dnevih smo dobili južne dneve. Po gorah je zapadel sneg, a v dolinah je deževalo. Kakor pa kažejo vremski preroki, dobimo zopet suho vreme tako le do sredine meseca decembra.

Penižna prošnja. Iz učiteljskih krogov se nam piše: Občutna draginja vlada na Gorenjskem, za to smo učitelji krvavo potrebni, da se nam da vsaj to, kar zaslužimo. Pričeli smo s poučevanjem kmetijstva že to šolsko leto, a nagrad za pretečeno šolsko leto še danes nismo dobili. Kje tiče akti? Prosimo ponižno: c. kr. deželni šolski svet nakazi nagrade — potreba je skrajna.

Iz Begunj se nam piše: Znani renegat, cigar starsi so svoje dni prodajali Slovence v Ljubljani vsakovrstno blago — dr. Eger je kupil znano vilo »Mir«. Mož menda misli postaviti par stebrov za nemški most — do Adrije. Pr čel je loviti tudi že »stanke«, umevno, da mu diše edimole slovenski groši. Tako se čuje, da je že prevzel zastopstvo neke znane firme v Radovljici, ki jo obiskujejo skoro izključno slovenski edjemalci. Treba bo gotovim ljudem malo krepkeje na prste stopiti. Menda se ni pozabljen 20. september.

Pomnemanja vredno. Ker deželni zbor na Tirolskem, kjer sede sami klerikalci — noče izboljšati učitelstvu plač, so še slabše plače, kakor pri nas — dovolila so posamezna c. kr. okraj. glavarstva na prošnjo občin, da sme učiteljstvo pobirati boro. In sedaj romajo ti ljudski izobraževalci z malhami od hiše do hiše. Slomskarji — na noge!

Novice z Bleda. Občina je sezidala za svoje ubožce novo ubožnico takoj zunaj vasi Grada ob cesti, ki pelje v Zasip. — Te dni se je pripeljal v svrhu povzdige tujskega prometa baron dr. Wetschel z Dunaja od ministrstva za javna dela. Gostje so došli iz Radovljice, Jesenic, Dóvjega i. t. d. Naj bi dobil Bled kmalu vodovod in električno razsvetljavo, ki sta prva pogoja za povzdigo tujskega prometa.

Slovensko bralno društvo v Železnikih priredi dne 8. decembra t. l. v salonu g. G. Thalerja, javno predavanje. Predava g. Adolf Ribnikar iz Ljubljane o predmetu: »Kako se izobražujejo ljudje po velikih mestih«. Ze osoba g. predavatelja nam jamči, da bo predavanje gotovo zanimivo. Valed tega vabimo vse somišljenike v prvi vrsti, kakor sploh vse prijatelje izobrazbe (k mnogobrojni udeležbi. Po predavanju je zabavni večer z igro, petjem i. t. d. Odbor.

G. Dragotin Gustinčič, geom. in član akad. društva slov. agronomov »Krasa« na Dunaju, je dovršil studije kulturnotehnične stroke dne 25. listopada t. l. in pomnožil pičlo število slovenskih kulturnih inženirjev. Čestitamo!

Najstareše slovensko visokošolsko društvo, »Slovenija« na Dunaju in je za zimski tečaj izvolila tale odbor: predsednik: vet. Fran Zavrnik; podpredsednik: jur. Ivan Sajovic; tajnik: jur. Rado Rrešeren; blagajnik: jur. Stanko Stor; knjižničar: jur. Fran Albrecht; arhivar: jur. Danilo Kordan; gospodar: med. Josko Tavčar. Namestniki: med. Mirko Černič in jur. Josip Grum. Pregledniki: phil. Debeljak, jur. Perhavec in med. Zalokar.

Podružnica slovenskega trgovskega društva »Merkur« naznanja, da se prične tečaj za laščino v četrtek dne 9. t. m. v društveni sobi Prispevek znaša za člane K 2.—, za nečlane K 5.—.

Najbogatejša vdova na svetu. Pred malo časa je umrl v New Yorku milijonar Harriman, znan pod imenom »kralj železnice«. Vse svoje veliko moženje, 100 milijonov dolarjev, je zapustil svoji ženi. Vdova Harriman, se je kot deklica seznanila s siromajnim, a podjetnim Harrimanom. Ni bila bogata, a imela je nekaj tisočakov in to je dala Harrimanu, da jih porabi za svoja podjetja. Po 32 letih je premoženje narastlo v ogromno vsoto in Harriman je vrnil nekdanjo pomoč ženi s tem, da ji je zapustil vse premoženje. Tako je postala ga. Harriman najbogatejša vdova na svetu.

Steinheil, oproščena in svetovnoznana vdova po umorjenem slikarju Steinheilu, pojde sedaj po obravnavi v Švico v neko zdravilišče. Tu se snide s svojo 17letno hčerko. Časn karjem bo odgovarjala le v prisotnosti svojega odvetnika. — Afero Steinheil v Parizu je izrabil mladoturški pesnik, napravil iz nje tridejansko dramo, katara se bo igrala v kratkem času v gledališču Petit Champs v Carigradu.

Naročajte in širite naš list!

Beš poslanec. V finlandskem dež. zboru sedi poslanec Pikkole. Mož hodi bes v zbornico. Ko je prišel prvič, so mu rekli: Vi, ste pozabili čevlje doma. — O ne, se je odrezal, jih ne nosim nikoli. Ko je prišlo to v častnike, so mu pošiljali čevlje in nogavice od vseh vetrov. Vse to je lepo spravi in prodal — v zbornico hodi pa še vedno bes.

Ali bodo zmanjkale soli? Stare ženske se bojijo, da bi soli ne zmanjkalo, ali ta strah je neumen. To se ni treba bati, da bi morali jesti neslane jedi. Soli je toliko v zemlji, da jo lahko kopljejo dannadan se tisoč let, pa je tudi še bo zmanjkalo. In če bi tudi se zmanjkalo soli v zemlji, zaradi tega bomo še sol ravno tako imeli. Sol je namreč tudi v morski vodi. V nekaterem morju jo je več, v nekaterem pa manj. Počez pa je v 100 litrih kakih pet funtov. Iz morske vode se sol lahko dobi na različne načine. 1. Voda se kuha tako dolgo, da vsa izpuhti in v piasku ali kotlu imamo suho sol. 2. Morska voda se tudi lahko naliže v posode. Te posode se postavijo na solnce. Voda se posuši in v posodah ostane suha sol.

Koliko penja se človek, prej da je 70 let star? Neki Francoz je tehtal in meril jedi in pijače, katere použije v enem letu majhen otrok, potem večji otrok, potem odrasel človek in je po teh izkušnjah izračunal koliko je snedel in popil tak človek, ki je 70. let star. Pravi, da sne človek, prej da je star 70 let 1.280 krat toliko, kakor je težak človek sam. Povprečno je použil tak človek od svojega rojstva sem 54.000 kg (to je kakih 100 starih centov) trdih (suhih) jedi in je popil kakih 50 tisoč litrov vode in pa drugih pijač.

Cerkve, ki se lahko prepelja. V Ameriki imajo stvari, da bi rekel človek, da res ni mogoče. Imajo hiše na 10 nadstropij, imajo pa tudi hiše na 35 nadstropij. Potem imajo hiše, ki so iz železa in pa zopet take, ki so iz glazevine. Zdaj hočejo napraviti zopet čisto nekaj novega, namreč take cerkve, ki se bodo lahko prepeljale z enega kraja v drugega. Cerkev bo na vozu, kateri bo imel šest koles. Na vozu bo tudi žagred (zakristija), potem bo pa gori tudi še mala hišica z kuhinjo vred za duhovnika, tako, da se bode vozil duhovnik kar z cerkvijo vred. V cerkvi bodo tudi male orgle.

Ciankali za moške. Pred kakimi štirinajstimi dnevi je umrl nenadoma stotnik generalnega štaba na Dunaju, Mader. Dognalo se je, da je zavil ciankali, ki ga je dobil po pošti kot sredstvo za pospeševanje moči. Izvedelo se je, da so vsi gojenci enega letnika vojne šole dobili slične zavitke, a jih niso zavzeli. Sum je padel na nadporočnika Hofrichterja, ki so ga aretirali. — Naravnost grozen je položaj, ki je nastal, odkar so v Lincu aretirali nadporočnika Hofrichterja ter ga prepeljali na Dunaj v garnizijski zapor. Kakor je po smrti nesrečnega stotnika Maderja, ko se je izvedelo, kako infermalen zločin je namenjal desetorici ljudi hipno smart, vso javnost razburjalo vprašanje, čigavi možgani so si izmislili tako nepojmljivo hudobijo, tako vznemirja vse misleče ljudi sedaj drugo vprašanje: Ali je tisti, ki so ga prijeli, kriv ali nedolžen? Tako strašno je bilo hudodelstvo, da je umevna mrzlična želja tisočevih in tisočevih, razkriti hudodelca; in tako strašno je bilo, da se upira vsak človeški čut, ko imajo v rokah živega človeka, veri, da bi osumljenec mogel biti res zločinec. Temu čisto čustvenemu dvomu pa se pridružuje miselnost, ki je še veliko mučnejši. Policija že razglasa, kako se bo razdelila nagrada, ki jo je razpisalo vojno ministrstvo za odkritje sledov, po katerih bi se našel zločinec. Vse redarstvene izjave so take, kakor da bi bila oblasti vsa stvar že jasna in za policijo zaključena, kakor da sploh ne bi bilo treba iskati nikjer več. Kakor človek, ki nima nobenega povoda, da bi kaj dvomil, pripoveduje policijska korespondenca dannadan o indicijah, ki jih smatra skoraj za gotove dokaze in o možu, ki je po njenem mnenju nedvomni krivec. Lahko bi bilo, če bi bili dokazi res tako trdni. Toda vse, kar je doslej sigurno znanega, utemeljuje pač sum, nikakor ga pa ne dokazuje. Posebno mučno pa je, da so se nekatere vesti, ki jih je očitno razširjala policija, izkazale za neresnične ali pa vsaj za netočne. Kmalu po aretaciji Hofrichterja se je n. pr. razglasilo, da so našli v njegovem stanovanju hektograf enake velikosti, kakor tista, reklamna pisma za »krepčanje moške moči«, s katerimi so se razpošiljali zavojčki s ciankali. Tisto časopisje, ki hoče vedno biti senzacionalno in neprenehoma budi žival v človeku, je takoj napihnilo to vest. Tako je n. pr. znani škandalni list »Neues Wiener Journal« hitro javil, »da se na hektografu še pozna besedilo onega reklamnega pisma«. Seveda bi bil to naravnost neovrgljiv dokaz, če bi bila vest resnična. Toda kmalu se je izkazalo, da je Hofrichter kupil samo en šapirografski list, katerega pa sploh niso našli, Hofrichter pravi, da ga je vrgel v peč, ker ni bil za rabo. Njegov zagovor morda ni resničen; toda gotovo je, da ni nihče našel pri njem otiskov onega pisma, bodisi na hektografu, bodisi na papirju. Vse, kar se more očitati nadporočniku, je lahko v zvezi z zločinom; in vendar je vsako dejstvo zase lahko povsem slučajno. Našli so pri njem take skatljice, kakršnih je bil poslan trup generalštabnim častnikom. Takih skatljic bi se gotovo našlo na stotine pri stoterih ljudeh; saj se izdelujejo za prodajo in

preda se jih tisoč in tisoč. Neki uradnik dunajske »Arbeiter Zeitung« je izpraševal Hofrichterja ženo o vseh točkah, ki so sumljive; izpraševal jo je skoraj kakor preiskovalni sodnik. Ona mu je pripovedovala o teh skatljicah zgodbe, ki je tako naravna in verjetna, da ne more biti bolj. Kakor mnogo ljudi, ki imajo dovolj prostega časa, se je tudi Hofrichter bavil z različnimi malimi deli, ki so že bolj igrarija. Napraviti ji je hotel pripravo, podobno mali omarici, za šivanje: Za igle, gumbe, niti i. t. d. Najprej jo je hotel zlepiti iz praznih skatljic za uzgalice, a to se ni obneslo. Potem je nakupil tistih čednih skatljic, a ker se mu tudi iz njih ni posrečila naprava, je sežgal vse skupaj. Tega ni pripovedoval on, ampak njegova žena. Im človek se mora vprašati, ker je samo dvoje mogoče: Ali je njena pripoved resnična ali ne? Grozno bi bilo, pomisliti na drugo; zakaj tedaj — no tedaj skoraj ne bi bilo mogoče nič drugega, kakor da je ona z žojim v sporazumu, vsaj toliko, da ve za njegovo hudodelstvo. Čuden križ je pa tudi z ostalimi dokazili. Našli so pri njem oblate, ampak — to gotovo ni malenkost — povsem različne od tistih, v katerih se je razpošiljal ciankali. In važno je to, da pravzaprav le cela svota indicij sploh kaj velja; čim je eden omajan, se majo cela zgradba. Zadnji čas javljajo pač nekaj, kar bi bilo lahko usodepolno, če je resnično. V Lincu se je baje oglašil neki prodajalec suhih zelišč — nemara drogist — pri katerem je baje neki nadporočnik 14. polka pisemno zahteval ciankali, da bi z njim zastupil psa. Koliko je na tem resnice, se še ne ve, na vsak način je pa v celi stvari treba mnogo, prav mnogo previdnosti. Ampak če je res, tedaj je nadvse čudno, da se ni moč že davno oglašil, kakor je sploh čudno, da se prav o najvažnejši točki, o nakupu ciankali, ves čas nič ne izve. Ciankali se vendar ne prodaja tako kakor sladkor!... Neugodnost občutkov spriče cele zadeve je še večja, ker ima o tako skrivnostni stvari soditi vojno sodišče. Civilno kazensko postopanje se je v tekni časa vendar precej reformiralo, popolnilo in ločitev funkcij, ločitev preiskave in razprave, javnost obravnavanja daje kolikor toliko garancije za vestno sodbo. In kolikor hodi z vlic temu po svetu ljudi, ki so bili po krivem obsojeni, zlasti radi manjših slučajev, ker so jim bile razmere neugodne. Pa tudi v težkih slučajih! Desetletja so nekateri po nedolžnem presedeli v ječah; tudi obesili so že tuptam nedolžnega. Kako naj ima človek čvrsto vero in zaupanje v vojno sodišče, kjer je avditor edina merodajna oseba od začetka do konca, kjer ni zagovora proti obtožbi, kjer ni javnosti, kjer nadomeščajo mrtvi protokoli živo razpravo, kjer ne more biti obtoženec niti v najvažnejših momentih navzoč? Dokler ne pride več luči v to temno zadevo, bo ležala mora na misleči javnosti.

Ciankali na vseh koncih in krajih. Sedaj imajo svojo ciankalijevo afero tudi na Francoškem. »Temps« javljajo iz Verduna, da je nek zločinec natresel v juho, ki je bila namenjena vojakom, veliko množino ciankali. Juha pa je v sled tega tako neprijetno dišala, da je nihče ni maral jesti, razven dveh vojakov, ki sta nevarno obolela. Juho so zdravniki takoj preiskali in so izjavili, da bi vseh 80 vojakov, katerim je bila namenjena, v par minutah umrlo, če bi jo povzili. Sum pada na nekega podčastnika po imenu Charles Faraco, pri katerem so našli sledove ciankali in ki je že priznal. Temu podčastniku je nek mlad vojak posodil 150 frankov; nadležnega upnika bi se bil rad na ta način iznebil.

Izpred sodišča.

Nečloveški sin. Pred okoli petimi leti je izročil Janez Garbas svoje posestvo v Besnici sinu Matiji Garbasu in si izgovoril primeren užitek, ki je postal predmet slabega razmerja med očetom in sinom. Nekoč poleti je hotel oče odpreti zatvornico pri mlinu, da bi spustil vodo na travnik. Tu pa je skočil sin na očeta in ga udaril s topim delom sekire po levi rami, nato ga pa sunil od sebe, da je oče padel. Drugo jutro je sin zopet prišel nad očeta ter kričal nad njim, da je voda travnik preplavala. Zagrabil ga je za vrat, davil in opraskal. Sodišče ga je z vlic njegovemu tajanju obsodilo na 2 meseca ječe.

Neumesten zagovor. Omožena delavka Marija Dolinar iz Velikega Mengša je delala pri posestniku Janezu Jenku. Tam je iz nezaklenjene omare izmaknila 56 K 44 h. S tem denarjem je kupila v Ljubljani nekaj obleke za svoje otroke, poplačala neki dolg, z ostankom pa se je gostila z možem po krcmah. Sicer se je zagovarjala, da jo je beda privedla k zločinu, kar pa ni bilo resnično. Obsojena je bila na 2 meseca teške ječe.

Razdvojiti jih je hotel. Posestnikov sin Anton Hribar in Janez Medja sta se ruvala pred Koroščevo gostilno v Četnjici. Ker je imel Hribar nož v roki, jih je skušal Anton Medja razdvojiti. Takoj se je obrnil obdolženec proti Antonu Medji, a ta ga je pahnil od sebe, da je padel, med tem pa je opraskal nasprotnika z nožem po roki. Medja ga je brenil z nogo ter se potem odstranil. Hribar se je hitro pobral in sunil Antona Medjo z nožem v hrbet. Njegov zagovor, da je to storil v silobranu, ni obveljal. Kazen se mu je določila na 5 mesecev teške ječe.

**Zelo prijazno meblirana
soba se odda.**

Kje, pove upravnistvo »Gorenjca«. 263 3-2



M. PIRC
trgovina z manufakturnim
blagom o Kranju
== tik župnijske cerkve ==
priporoča stoji bogato zalogo vsakovrst-
nega krojnega blaga, lastnih
barvarskih izdelkov in zlasti
pelerin in jopic
po najnižjih cenah za Miklavža in bo-
žična darila. 280 2-2

Modna manufakturna trgovina
Janko Češnik („pri Češniku“)
Lingarjeve ulice LJUBLJANA Stritarjeve ulice
221 8-8



Opozarja slavno občinstvo pri nakupu jesenskega in zimskega blaga na svojo veliko zalogo kakor:
Zaloga
Zaloga
Zaloga
Cene najnižje!
za ženske: najnovejše modno blago za obleke in bluze, modni perilni porhent za obleke in bluze.
za moške: najnovejše modno blago za obleke, površnike, zimsko suknjo črno za salonske obleke.
garnitur: Zastorji, tekalniki, preproge, tapete, linoleum i. t. d.
Cene najnižje!

Najboljši češki nakupni vir.



Cene posteljne perje.

1 kg sivega puljenega 2 K, bolj-
šega 2 K 40 h; polbeloga 2 K 80 h;
belega 4 K; belega, puhanega 5 K
10 h; 1 kg velefinega, snežnobel-
lega puljenega 6 K 40 h, 8 K;
1 kg puha, sivega 6 K, 7 K; be-
lega, finega 10 K; najfinjši prani
puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nan-
kinga, pernice, 180 cm dolga, 116 cm široka, v dvema zglav-
nikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim,
sivim, jako stanovitnim puhaštim posteljnim perjem 16 K;
napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 8 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po
povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali
zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch, Deschenitz št. 758, Češki les
(Bohmerwald). — Ceniki zastoj in franko. 224 15—14

Ako kašljate

ali težko sopete (astma), poskusite

slavonski želiščni sok

iz orlove lekarne v Pakracu.

Z izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni.
Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus.
Ako boleate na

želodčnih boleznih

ali na boleznih na črelih, potem zahtevajte v lekarnah
znamenito znane

pakraške želodčne kapljice

in iznebili se boste kmalu bolezni.

Cena: 1 steklenica slov. želiščnega soka K 1:20,
1 tucat pakraških želodčnih kapljic „5:00

Kdor si teh ne more nabaviti v svojem stanovanju, se
naj isto naroči iz centrale

Lekarna »pri zlatem orlu« v Pakracu.

Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic. 257 13—6

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj
denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta.)
Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmeto-
valce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo !!
:: že nad 15 milijonov kron. ::

Rezervni zaklad čez 800.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.
Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je
40 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26—28

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice
drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Stanovanje

v hiši št. 23, Kokriško predmestje, obstoječe iz
4 sob, 1 poseljske sobe, kuhinje, jedilne shrambe,
kleti in podstrešja se odda za takoj ali mesec pro-
sinec 1910 v najem.

Več se poišče pri lastniku hiše.

284

Proda se

dvonadstropna hiša

ležeča ob glavni cesti z malim vrtom, jako pri-
pravna za kakega obrtnika, ter se lahko dobi vodna
sila.

Vpraša naj se v upravnistvu »Gorenjca«.

283 2—1

Priložnostni nakup.

Umetni mlin. • • Žaga. • • Kovačnica.

Mlin je sezidan po najnovejšem sistemu, jako dobro opravljen,
brez konkurence in ima dela v izobilju. Žaga je opremljena s
cirkularnimi in drugimi žagami. Kovačnica ima vse orodje in
stroje. — Zraven spadajo tudi travniki, njive in vrtovi.

Prodase jako vredno radi rodbinskih razmer.

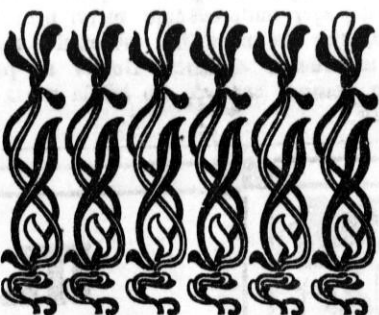
Vpraša naj se pri

251 20—7

Josipu Kremser, posestniku umetnega mlina,
Lavamünd, Lavantinska dolina,
Koroško. — Dopise se prosi v nemškem jeziku.

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatin-
ska, jamčeno pristna



ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52—1

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

42 26—25

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje)

nad 212.500 kron.

Koncem leta 1908: Stanje hranilnih
vlog 4.622.000 kron, posojil na
zemljišča 2.890.000 kron ter po-
sojil občinam 413.600 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v
Kranju uraduje na rotovžu vsak
delavnik od 8. do 12. ure dopoldne,
ob smanjih in trdnih dneh pa tudi
od 2. do 4. ure popoldne.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti
pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne
da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem
in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res
varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča
denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na
primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

V Newyork
Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 211 52-13

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki **La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine** iz Havre v Newyork. — **Najkrajša črta.** —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.
52-13

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Naboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Na debelo in drobno!

Anton Adamič

velezaloga galanterijskega,
norimberškega, modnega
blaga in igrač

KRANJ :: Glavni trg.

Važno za Miklavža in božično drevo!

Nad 5000 raznih igrač in božičnih
daril od najcenejše do naj-
finejše vrste.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da
imam letos velikansko zalogo igrač in daril za
Miklavža in božič radi obilega direktnega nakupa
mi je mogoče slavno občinstvo postreči po jako
ugodnih cenah in brez konkurence, kakor že ni
bilo dosedaj. 242 18-9

**Posebni oddelek in razstava igrač v
I. nadstropju je vsakemu brez ob-
veznosti nakupa pripravljeno v pri-
jazen pogled in prepričanje o cenah.**

**Velika izber daril za odrasle, božičnih
razglednic, okrasov za drevo, koledarjev
in pralik.**

Glinaste peči 138 52-24

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-14

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.



Josip Pogačnik

krojaški mojster v Radovljici

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst
oblek za gospode, uradniških uniform,
salonskih, turistovskih in loyskih oblek
ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega
in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo
po najnovejšem kroju točno in ceno ter se
sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela na-
tančno po meri in izbranem kroju ter po želji na-
ročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine,
obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke,
naroči si jih naj pri tej trdnici in postal bo stalen
naročnik. 86 52-39

209 52-15

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

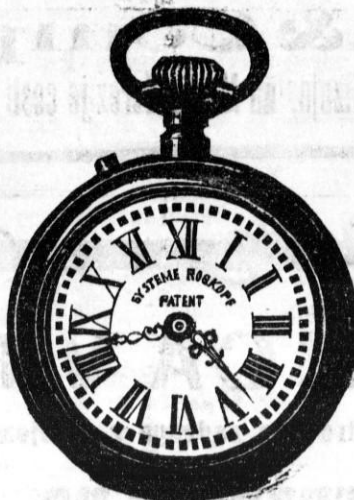
Nikl Roskopf ure od 4 K naprej

„Cylinder“ „5“ „

„Srebrne“ „9“ „

„Anker“ „12“ „

Ustanovljeno leta 1885.



Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-19

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Ogle-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vilo. Specijaliteta:
Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozilki po vsaki
oeni.

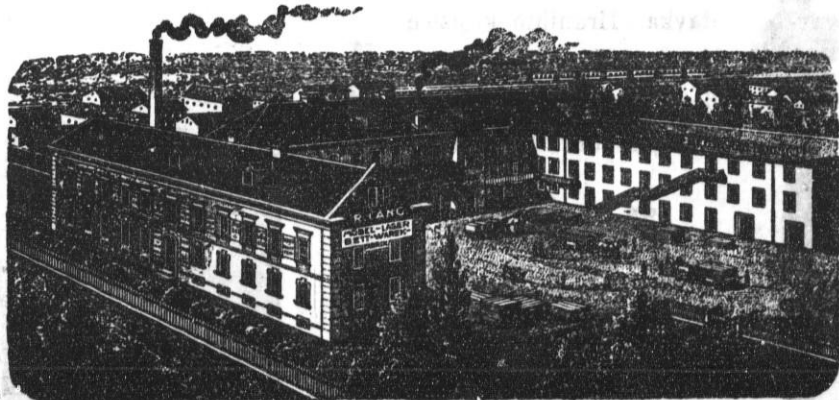
Modrool iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žimo, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilno
sobo, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Specijaliteta v na-
večinah balah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v I. nad-
stropju.
Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gld.



POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mesnem trgu št. 22.

80 43-40

**Zobozdravniški
obotehniški :: atelje**
dr. Edvard Globočnik

v Kranju 220 52-13

je slavnemu občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 76 52-19

valjični zastori (Rollbalken).

Mastin

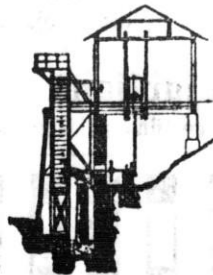
doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred-
stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod
imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-
meša krmil vsaki domači živali. Najvišje medalje
na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo
o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12-20

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-31
89



tovarna za stroje, železo in
kovinolična priporoča kot
posebnost **žage in vse**
stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za
žagine naprave zvezane ne-
posredno z vrtilom. Motorje
za bencin in surovo olje,
najcenejša gonilna sila.



Amerikanski

zobje se izdelujejo vsako
nedeljo

od pol 9. do 1. ure pop. v **Kranju**

v hiši trgovca R. & E. ROOSS-a

v I. nadstropju v zobotehničnem ateljeju

Oton Seydl.

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA

— Zaloga vsakovrstnega —
● **lesenega, železnega** ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznaša:

K 92.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knjižice
se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se pre-
trgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez
amortizacije po 5 1/4 % ali
z 1 % amortizacijo, na me-
nice pa po 6 % :: Eskomp-
tirajo se tudi trgovske
menice.

192-19

Denarni promet
v letu 1908:

K 5,000.000

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amorti-
zacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in
v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne
in od

2.—6. ure pop. izvemši
nedelje in praznike.

Poštno-branilnični račun
centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah
št. 75.299.

